

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Rublunun Bakıya
yolu bağlanır, avro
göndərənlər
artır
yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 16 iyul 2024-cü il Çərşənbə axşamı № 122 (8495) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Bu gün Aşuradır

Məscidlərdəki mərasimlərə azyaşlıların gətirilməməsi barədə yenidən xəbərdarlıq olundu

yazısı səh.3-də

Gündoğan ölkənin Azərbaycana qarşı qaranlıq əməli

yazısı səh.5-də

İrəvanın yeni məkrli planı - Moskvanı "Azərbaycan qazı" ilə vurmaq

yazısı səh.8-də

Siyasətçilərə qarşı terrorların artma səbəbi- Azərbaycan nə etməli...

yazısı səh.5-də

Rusiya kəşfiyyatının iddiası: "Ukraynada prezident dəyişir"

yazısı səh.6-də

Məhərrəmlikdə Bakıda toy sifariş

yazısı səh.3-də

NATO-ya qarşı yeni blok formalaşır

yazısı səh.9-də

Keçmiş MTN-çi və konsul vəzifələrini niyə itirdilər?

yazısı səh.10-də

Xankəndinə uzanan "dil", Zəngəzurla bağlı geri addım...

yazısı səh.11-də

Ali məktəblərə builki keçid balları necə olacaq?

yazısı səh.14-də

General Sadıkov üçün bahalı armudu stəkan, 8 min manatlıq çaxır...

yazısı səh.10-də

BAKİ PETERBURQDA MÖVQEYİNİ QƏTİLƏŞDİRDİ - NİYƏ BRİCS, NİYƏ İNDİ?

Azərbaycanın üzvlüyü bizim qütbləşən dünyada manevr imkanlarımızı artırmağa xidmət edə bilər, bu təşkilatla geniş əməkdaşlıq iqtisadi cəhətdən də maraqlarımıza uyğundur

yazısı səh.9-də

Ermənistan Qərbin "hamam"ı rolunda - biri gələr, biri gedər...

ABŞ diplomatlarının İrəvan yolçuluğunun pərdəarxası; ilginç planlar, sensasion açıqlamalar

yazısı səh.7-də

Sardar Cəlalov

ADP sədrinin "mandat və vəzifə verdiyi" siyasətçilər danışdı

yazısı səh.4-də

Əli Əliyev

17 ay sonra yenidən Tehranda, yeni ünvanda

yazısı səh.6-də

Əli Kərimli

AXCP boykotu seçdi, seçkiyə qatılanları şantajla keçdi

yazısı səh.4-də

İlham Əliyevdən Ərdoğana başsağlığı məktubu

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Türkiyədə 15 İyul hadisələrinin səkkizinci ildönümü ilə bağlı Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğana başsağlığı məktubu göndərüb. “Dövlət çevrilişi cəhdinin qarşısının alınması yolunda canlarını qurban vermiş bütün şəhidlərimizin əziz xatirəsini dərin hörmət və ehtiramla yad edir, ailələrinə və bütün Türkiyə xalqına dərin hüznə başsağlığı verirəm”, - deyərək məktubda bildirilir.

Prezident qeyd edib ki, qardaş Türkiyənin qan yaddaşına əbədi olaraq həkk olunmuş bu gecədə baş vermiş mənfur çevriliş cəhdi ölkənin milli maraqlarına, demokratik əsaslarına və hüququn aliliyinə qəsd idi: “Müdrək və mərd Türkiyə xalqı Vətən, dövlətçilik və demokratiya uğrunda qətiyyətlə mübarizə apararaq və sinəsini sipər edərək növbəti dəfə qəhrəmanlıq dastanı yazdı. Bu hadisələr ilə əlaqədar təsis edilmiş 15 İyul - “Demokratiya və Milli Birlik Günü” mətin xalqınızın həmrəylik, mübarizlik və milli birlik rəmzi olaraq daim yaşayacaq və əsrlər ötdükcə daha böyük qürurla xatırlanacaqdır”.

İlham Əliyev Türkiyə dövlətçiliyinə qarşı yönəlmis bu çevriliş cəhdinin dəf olunmasında Rəcəb Tayyib Ərdoğanın qəti addımlarının və liderliyinin xüsusi rolu olduğunu vurğulayıb: “Xalqınız Sizin ətrafınızda sıx birləşərək dövlətinə, azadlığına və demokratiyasına sahib çıxmqla dünyaya milli qürurunu, gücünü və sarsılmaz iradəsini bir daha sübut etdi. Azərbaycan xalqı və dövləti ilk dəqiqələrdən bu xəyanəti şiddətlə qınamış və həmişə olduğu kimi qardaş Türkiyə dövlətinin və xalqının yanında yer almışdı. Bu bizim sevincimizi və kədərimizi birgə paylaşdığımız Türkiyəyə qardaşlıq və vəfa borcumuz idi”.

Azərbaycanın dövlət başçısı iki qardaş ölkələr arasında çoxşaxəli əməkdaşlığını və strateji mütəfəqqiliyinin bundan sonra da yüksək səviyyəyə qaldırmaq naminə birgə səylərin uğurla davam etdirildiyini vurğulayıb.

Bu ilin beş ayında 25 519 nəfər ölüb

Ölkə əhalisinin sayı ilin əvvəlindən 16376 nəfər və ya 0,2 faiz artaraq 2024-cü il iyun ayının 1-i vəziyyətinə 10197146 nəfərə çatıb.

Bildirilib ki, əhalinin ümumi sayının 54,5 faizini şəhər, 45,5 faizini kənd sakinləri, 49,8 faizini kişilər, 50,2 faizini isə qadınlar təşkil edir. Bu barədə məlumatı Dövlət Statistika Komitəsi məlumat yayıb.

Cari ilin yanvar-may aylarında Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən 41608 doğulan körpə qeydə alınıb və ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər 1000 nəfərinə bu göstərici azalaraq 11,1-dən 9,8-ə düşüb.

Doğulan körpələr arasında oğlan uşaqlarının xüsusi çəkisi 53,1 faiz, qız uşaqlarının xüsusi çəkisi isə 46,9 faiz olmuşdur. Körpələrdən 1390-ı əkiz, 51-i üçəm, 4-ü isə dördəm doğulub.

Azərbaycanda bu ilin yanvar-may aylarında 25 519 ölüm halı qeydə alınıb. Bildirilib ki, 2023-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2024-cü ildə əhalinin hər 1000 nəfəri üzrə bu göstərici azalaraq 6,2-dən 6,0-a düşüb.

Cari ilin ilk beş ayı ərzində ölkədə 17 448 nikah və 8 795 boşanma halı qeydə alınıb. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər 1000 nəfərinə nikahların sayı azalaraq 4,6-dan 4,1-ə, boşanmaların sayı isə 2,2-dən 2,1-ə düşüb.

Əhəd Abıyev onun yerinə təyin edilən icra başçısı haqda danışdı

“Daşkəsənə gedib təbrik edərim, işgüzar kadrıdır”

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Orxan Abbasov Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin edilib. O, bu vəzifədə ötən il işdən çıxarılan Əhəd Abıyevi əvəzləyib.

Orxan İrşad oğlu Abbasov ABŞ-ın Qərbi Miçiqan Universitetinin məzunudur. O, əvvəllər Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyində müxtəlif vəzifələrdə çalışıb. Orxan Abbasov Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin direktor müavini idi.

“Unikal”ın məlumatına gö-

rə, Orxan Abbasovun atası İrşad Abbasov Azərbaycan Texnologiya Universitetinin Qiyabi və əlavə təhsil sektorunun müdürüdür. İrşad Abbasov bundan əvvəl Göyçay Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin direktoru işləyib.

Bu təyinatla bağlı Bakupost.az-a fikirlərini açıqlayan Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin sabiq icra başçısı Əhəd Abıyev Orxan Abbasovla tanış olduğunu

bildirib. “Orxan müəllimi çox yaxşı tanıyıram, ona böyük hörmətim var. O, təhsil, sonra isə iqtisadiyyat sahəsində çalışıb. Gənc, təcrübəli, savadlı və bacarıqlı adamdır. Ona yeni vəzifəsində uğurlar arzu edirəm. Çox gözəl, yerində olan kadrıdır”, - deyərək sabiq icra başçısı vurğulayıb.

Ə. Abıyev Daşkəsənə gedib Orxan Abbasovla görüşüb və deyib: “İşdən çıxandan sonra Daşkəsənə gəlməmişəm. İndi Orxan müəllim gəlib, gedib görüşüb təbrik edərim. Orxan işgüzar kadrıdır”.

Casusluq edən gəmi kapitanına bu cəza verildi

Dövlətə xəyanətdə ittiham olunan Xəzər Dəniz Neft Donanmasının gəmi kapitanı Zahir Əsgərovun cinayət işi üzrə məhkəmə araşdırması başa çatıb.

“Qafqazinfo”-nun əldə etdiyi məlumata görə, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə keçirilən sonuncu iclasda hökm oxunub.

Hökmə əsasən, Zahir Əsgərov verilmiş ittihamla təqsirli bilinərək 16 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Qeyd edək ki, gəmi kapitanı Əsgərov Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti (DTX) tərəfindən xüsusi əməliyyatla həbs olunub. İttiham görə, Xəzər Dəniz Neft Donanmasında gəmi kapitanı vəzifəsində işləyən 42 yaşlı Z. Əsgərov maddi maraq müqabilində xarici ölkənin xüsusi xidmət orqanı nümayəndələri tərəfindən məxfi əməkdaşlığa cəlb edilib və onların tapşırığı ilə Azərbaycan Respublikasının suverenliyi və müdafiə qabiliyyətinin zərərinə istifadə etmək üçün xarici dövlətlərin ölkəmizdə fəaliyyət göstərən şirkət və nümayəndəlikləri, Xəzər dənizində Hərbi Dəniz Qüvvələrinin keçirdiyi təlimlərin yeri və vaxtı, neft platformalarına daşınan yüklər barədə məlumatlar toplayıb. Əsgərov sözügedən məlumatları mobil telefon vasitəsilə, eləcə də həmin xarici ölkədə xüsusi xidmət orqanı nümayəndələri ilə görüşlər zamanı bilavasitə təqdim etməklə casusluq formasında dövlətə xəyanət edib.

Hüseynbala Mirələmovun oğlu su pulunu ödəmir

Keçmiş deputat Hüseynbala Mirələmovun oğlu su pulunu ödəmədiyi üçün məhkəməyə verilib.

Ona qarşı “Azersu”ASC Nəsimi Rayon Məhkəməsində iddia qaldırılıb.

Məsələyə iddiaçı qurum da münasibət bildirib.

Qurumun yaydığı məlumatda deyilir ki, Xəzər rayonu Şüvəlan qəsəbəsində yaşayan Fərid Mirələmovun həmin ünvan üzrə mənzilə verilən içməli suya görə borcu yaranıb:

“Ona qanunauyğun şəkildə xəbərdarlıq olunsun da, borcu ödəməyib. Abonent Nəsimi rayonunda qeydiyyatda olduğuna görə “İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidməti” iddiaçı qismində bu rayonun məhkəməsinə müraciət ünvanlayıb”.

Erməni-amerikan birgə hərbi təlimi başladı

İyulun 15-də Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin Vazgen Sarkisyan adına Hərbi Akademiyasında erməni-amerikan birgə hərbi təlimi elan edilib.

Təlimin açılış mərasimində erməni müdafiə naziri Suren Papikyan, ABŞ-ın İrəvandakı səfiri Kristina Kuin və başqaları iştirak ediblər.

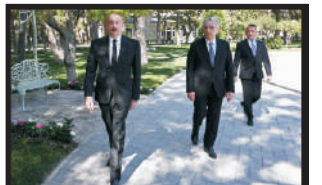
Müdafiə naziri Suren Papikyan və ABŞ səfiri Kristina Kuin təlimlərdə iştirak edən hərbiçilərə müraciət ediblər. Açılış mərasimi təntənəli yürüşlə başa çatıb.

Xatırladaq ki, beynəlxalq sülhməramlı missiyalarda iştirak hazırlıq çərçivəsində iyulun 15-24-də Ermənistanda birgə erməni-amerikan təlimi keçiriləcək.

Təlimdə Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin sülhməramlı briqadasının, ABŞ-ın Avropa və Afrikadakı quru qüvvələrinin və Kanzas Milli Qvardiyasının əsgərləri iştirak edir.

Təlim sülhməramlı missiyalar zamanı münaqişə tərəfləri arasında sabitləşdirmə əməliyyatlarını əhatə edir.

Təlimin məqsədi sülhməramlı əməliyyatlar çərçivəsində beynəlxalq missiyalarda iştirak edən bölmələrin qarşılıqlı fəaliyyət səviyyəsini yüksəltmək, idarəetmə və taktiki rabitə üzrə qabaqcıl təcrübələri mübadilə etmək, o cümlədən erməni bölməsinin hazırlığını artırmaqdır.

Prezident Nərimanov parkının açılışında

Prezident İlham Əliyev iyulun 15-də Bakının Nərimanov rayonunda əsaslı şəkildə yenidən qurulan Nərimanov parkının açılışında iştirak edib.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizov dövlət başçısına parkda yarıdılan şərait barədə məlumat verib.

Qeyd edək ki, ərazisi 4,1 hektar olan park XX əsrin 50-ci illərində salınıb. Ötən müddətdə bu park gəzinti və əyləncə baxımından şəhər sakinləri üçün sevimli məkana çevrilib. 1960-cı illərdə yaxınlıqda metro stansiyasının tikilməsi parka marağı daha da artırıb.

Parkın ərazisində yeni yaşıllıq sahələri yaradılıb, istismara yararsız, parkın ümumi görkəminə xələl gətirən tikili və qurğular ərazidən götürülüb. Mövcud ittimai-iaşə obyektlərinin fəsadları müasir üslubda, parkın yeni layihəsinə uyğun təmir edilib, o cümlədən yeni işıq dirəkləri, eləcə də idman qurğuları və uşaq əyləncə meydançası yaradılıb. Mühəndis-kommunikasiya xətləri əsaslı şəkildə yenilənən park yağış sularının axıdılması üçün nəzərdə tutulan xətlərlə təmin edilib.

Həbsdəki sabiq icra başçısı şikayət yazdı

Korrupsiya cinayətlərində təqsirli bilinərək 11 il 6 ay azadlıqdan məhrum edilmiş Şəmkinin sabiq icra başçısı Alimpaşa Məmmədov hökmdən narazıdır.

“Qafqazinfo”-nun əldə etdiyi məlumata görə, eks-icra başçısı saxlanıldıqı istintaq təcridxanasından şəxsən özü apelyasiya şikayəti yazıb.

Alimpaşa Məmmədov ona təyin olunmuş cəzanı həddən artıq ağır hesab edir. Ərizədə özünü təqsirli bildiyini, bu səbəbdən özünü təqsirli bildiyi maddələrlə azadlıqdan məhrum etmə ilə bağlı olmayan cəza, digər maddələrlə bəraət verilməsini xahiş edir.

Şikayətə Gəncə Apelyasiya Məhkəməsinə baxılacaq.

Qeyd edək ki, Alimpaşa Məmmədov 2021-ci ildə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin (DTX) icra hakimiyyətlərində keçirdiyi silsilə əməliyyatlar ərəfəsində tutulmuşdu. Keçmiş icra başçısı xüsusilə külli miqdarda mənimləmə, rüşvət alma, qanunsuz əldə edilmiş pulları leqallaşdırma və digər maddələrlə təqsirli bilinib.

Bu gün Aşuradır. Məhərrəm ayının 10-cu günü Həzrət Məhəmmədin (s) nəvəsi, Həzrət Əli (ə) və Xanım Fatimənin (s.ə) oğlu, müsəlmanların 3-cü imamı - İmam Hüseyn (ə) və tərəfdarları Kərbəladə Yezidin göndərdiyi qoşun tərəfindən şəhid edilib. Həmin qanlı hadisələrdən əsirlər ötməsinə baxmayaraq, hər il Aşura müsəlmanlar tərəfindən matəm günü kimi qeyd edilir.

Aşura günü ilə əlaqədar Azərbaycan məscidlərində İmam Hüseyn əzadarlığı keçiriləcək. Hər il olduğu kimi, bu il də Aşura günü qanvermə aksiyaları təşkil olunacaq. QMI-nin Qazılar Şurası Məhərrəmlik mərasimləri zamanı müxtəlif alətlərlə bədənə xəsarət yetirmək, qan çıxarmaq, qurşağadək soyunaraq sinə vurmaq və s. dini mizə görə qəbuledilməz olduğunu bəyan edib. Həmçinin QMI Qazılar Şurası yerlərdəki nümayəndələrə "Dini etiqad azadlığı haqqında" Dövlət Qanununun müddəalarına riayət edərək dini mərasimləri məscid, ziyarətgah və onlara aid ərazilərdə keçirməklə bağlı çağırış edib. "Təziyə mərasimləri zamanı milli-mənəvi dəyərlərimizə və dövlətçilik ənənələrimizə xələl gətirən şüarların səsləndirilməsi, dövlət simvollarına uyğun olmayan atributların istifadəsi, ictimai asayişin pozulmasına Azərbaycan qanunlarına əsasən icazə verilmir. Məhərrəmlik dönəmində ibadət və dualarımızda Kərbəla şəhidləri ilə yanaşı Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını fəda etmiş qəhrəman övladlarımızın əziz xatirəsini yad etməklə şəhidlərimizə rəhmət, qazilərimizə şəfalar diləmək bizim vəfa borcumuzdur", - deyərək müraciətdə deyilirdi. İnsanlara Kərbəla hadisələrinin gerçək mahiyyətini anlada bilirikmi?

Milli Məclisin deputatı Aqil Abbas "Yeni Müsavat"a deyib ki, hər il Aşura günü məscidə gedir: "Əvvəllər də Aşurada iştirak edirdim, nəzir verirdim. Bu gün də iştirak edəcəyəm, "Göy məscid"ə gedəcəyəm, nəzirimi də verəcəyəm. O ki qaldı insanlara Aşuranın mahiyyətini aşılamağımıza, əlbəttə, aşılaya bilmişik. Amma məzhəblər arası, sünni-şiə davası salırlar, şüəliyə qarşı bir kampaniya aparırlar. Amma Məhərrəmliyi insanların qanından çıxarmaq mümkün deyil. Bu, necə ki babalarımızdan mənə, məndən də balalarımıza və nəvələrimə ötürülüb. Əli sevgisi, İmam Hüseyn eşqi qanımıza, canımıza hopub. Nə qədər əks-təbliğət apar-salar da, xeyri yoxdur. Beş-on nəfər məzhəbini deyışə bilər, vəssalam".

Qanvermə aksiyasında iştirak edəcəyini deyən ilahiyyat üzrə fəlsəfə doktoru, deputat Ceyhun Məmmədov da "Yeni Müsavat"a fikirlərini açıqlayıb: "Məhərrəmlik, Aşura müsəlman

dünyasının bir sıra ölkələrində hər zaman qeyd olunur. Azərbaycanda da hər zaman məhərrəmlik, Kərbəla şəhidlərinin xatirəsi uca və əziz tutulub, hər il Məhərrəmlik mərasimləri ölkəmizdə keçirilib. Aşura günündə də izdihamin yaşandığını biz görürük. Artıq QMI Məhərrəm ayı ilə bağlı fətva da verib. Dinimizin yavaşması da ondan ibarətdir ki, qan çıxarmaq, kəsici alətlərlə özünə xəsarət yetirmək qəbul edilmir. Əslində Aşura böyük bir şəhadət məktəbidir. İmam Hüseyn bizə öz şəhadəti ilə haqsızlığa qarşı mübarizəni öyrətdi. Onun əsas məqsədi və hədəfi ədalətin bərqərar olması idi. Ona görə də biz həmin dövrdə baş verən hadisələrə qiymət verməyi bacarmalıyıq. Artıq Azərbaycan bir nümunə yaradıb. Torpaqlarımızın işğaldan azad olunması uğrunda canından keçən şəhidlərimiz üçün də dualar etməliyik. Onlar da İmam Hüseyn yolunu gedərək haqsızlığa qarşı mübarizə apardılar. Bugünlərdə onların xatirəsini uca tutmaq, yada salmaq bizim əsas borcumuzdur. Kərbəla hadisələrinin həqiqi mahiyyətini çatdırmaq görülməli işlərdən ən vacibidir. Təəssüf ki, bir sıra hallarda məzhəblərarası qarşıdurma yaratmaq üçün istifadə edilir. Tarixən formalaşmış ixtilafın dərinləşdirilməsi üçün cəhdlər edilir. Bu, yol verilməzdir. Kərbəla hadisələrinin əsas mahiyyəti ədalətsizliyə qarşı mübarizə aparmaqdır. Heç zaman İmam Hüseyn və onun silahdaşları həqiqi müsəlmanlar arasında ixtilafın dərinləşməsində maraqlı olmayıblar. Kimsə bu günü qeyd etmək istəyirsə, məscidlərin nəzdində qan vermək üçün məkanlar ayrılıb. İnsanlar çox sayda xəstənin müalicə olmasına dəstək ola bilərlər. Mən də bu aksiyada iştirak edəcəyəm, əvvəllər də iştirak etmişəm, bu dəfə də öz həmrəyliyi nüməyiş etdirməcəyəm".

Dini sahə üzrə mütəxəssis Kənan Rövşənoğlu bizimlə söhbətdə Aşura ilə bağlı həqiqətlərdən danışdı: "Aşura Həzrət İmam Hüseynin (ə) hakimiyyəti qəsb etmiş Yezid bin Muaviyəyə beyət tələbini rədd etməsi nəticəsində İmam Hüseyn (ə) və tərəfdarlarının Məhərrəm ayının 10-da Aşura günü (əşərə ərəbcə 10 deməkdir) Kərbəla çölündə amansızcasına qətlə yetirilməsi hadisəsidir. Bilindi ki, bu hadisədən sonra islam tarixinə yeni anlayış, monarxiya gəlmiş və

Bu gün Aşuradır

Ekspertlər Aşuranın təbliğindən danışdı; deputat: "Nə qədər əks-təbliğət apar-salar da, Əli sevgisi, İmam Hüseyn eşqi qanımıza hopub və..."

Əməvilər sülaləsinin hakimiyyəti davam edib. Bu hadisə İslam tarixində, ümumiyyətlə, insanlıq tarixində bitməyən xeyir-şər mübarizəsinin ən dəhşətli, eyni zamanda bariz bir nümayəndəsidir. Bu hadisə həm mahiyyəti etibarilə İslam tarixində xüsusi yeri olub, eyni zamanda dünya tarixində ən qəddar hadisə kimi yer alıb. Həzrət Məhəmmədin (s) ailə üzvü, nəvəsi Həzrət Hüseynin (ə) hakimiyyət hərisliyi gözünü örtmüş bir qrup tərəfindən qətlə yetirilməsi sonradan təkə Peyğəmbər (s) ailəsi deyil, bütün müsəlman dünyasında kədər və hüznə qeyd olunub. Bu gün də dünyanın müxtəlif ölkələrində Məhərrəm ayı məclisləri keçirilir, Həzrət Hüseynin (ə) və tərəfdarları, ailəsinin amansızlıqla qətlə yetirilməsi yad edilir. Bu məclislər Məhəmməd Peyğəmbər (s) və Əhli Beytə (ə) ehtiram, eyni zamanda zorakılıq və ədalətsizliyə etirazdır. Azərbaycanda artıq min ildən çoxdur bu mərasimlər keçirilir. Azərbaycan ərazisində hansı hakimiyyət, siyasi və ya dini sistemin olmasından asılı olmayaraq bu məclislər keçirilib. Bu məclislər hansısa fərd və ya düşüncəyə qarşı deyil. Azərbaycanda həm çar Rusiyası, həm SSRİ, həm müstəqillik illərində Aşura məclisləri keçirilib. Yalnız indi son 9 ildə hökumət bu məclislərlə bağlı qadağalar tətbiq edir.

Düşünürəm ki, bu qadağanın ciddi əsası yoxdur".

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Gənclər Forumunun Avrasiya üzrə Regional Mərkəzinin İdarə Heyətinin sədri Elçin Əsgərov da Aşura ilə bağlı xatirələrində bir sıra məqamlara toxunub: "Sovet dövründə, dinin qadağan olduğu zamanlarda Aşura günü məktəb yaşlı uşaqları məscidə buraxmaq haqda göstəriş vardı. Oxuduğum 20 sayılı məktəbdə Yasamal, Sovetski, Prospekt Nərimanov (indiki H. Cavid) uşaqları oxuyurdu. "Təzəpir" məscidi yaxın idi. Aşura günü müəllimlərə məscidin qabağında növbə çəkərək şagirdləri məscidə buraxmaq tapşırıqlı və onları qruplara bölərək Aşura günü məscidlərə göndərirdilər. Əlbəttə ki, məscidlərin qabağında və ətrafında millislər də növbə çəkirdi. Hər il Aşuradan qabaq məscidə getmək barədə bizlə məktəbdə söhbət aparılırdı. Hər il Aşura günü evdən mənə pul verir, aparıb məscidə nəzir verməyi tapşırırdılar. Bizə yaxın olduğu üçün mən adətən nəziri "Göy" məscidə aparıb verər, evdəkilər və özüm üçün qara parça alıb gətirirdim. Din haqda bilimiz bu qədər idi, bundan artıq bilməzdik. Atam da tapşırırdı ki, çox durma. Mərsiye oxuyan, sinə vuranlara 5 dəqiqə baxıb gəlirdim. Məktəbli idim. Amma "Göy"

Məhərrəmlikdə Bakıda toy sifariş

İslam təqviminə görə iyulun 7-dən İmam Hüseyn əleyhissalamın ailəsi və səhabələrinin zülmə qarşı mübarizədə şəhid olduqları Məhərrəm ayını yaşayırıq. Azərbaycanda böyük əksəriyyət Məhərrəm ayında toy etməyin haram olduğunu düşünürək, bundan çəkinir. Bununla yanaşı, şimal-qərb və qərb bölgəsində - Zaqatala, Balakən, Qazax rayonlarında Məhərrəm ayında toy-nişan mərasimləri edənlər də olur.

İslam dinində Məhərrəm ayında toy etmək qadağası yoxdur. Amma inancılı insanlar İmam Hüseyn və tərəfdarlarının şəhadətinə ehtiram əlaməti olaraq toy etmirlər.

Maraqlıdır, Məhərrəm ayı daxil olandan sonra Bakıdakı şadlıq evlərinə toy-nişan mərasimləri üçün müraciət edilibmi?

Modern.az-ın məlumatına görə, "Böyük Saray"dan bildirilib ki, Məhərrəm ayı başlayandan sonra toy-nişan üçün sifariş almayıblar.

"Grand Opera" şadlıq sarayından verilən məlumata görə, hazırda toy etmək üçün heç kim qeydiyyatdan keçməyib.

"Neolit" restoranından da deyilib ki, Məhərrəm ayı boyunca toy-nişan mərasimləri təşkil etməyəcəklər. Çünki bunun üçün kimsə müraciət etməyib.

"Zağulba" şadlıq sarayından deyiblər ki, bu ay üçün müraciət edən müştəri yoxdur.

"Niaqara" restoranından isə əksinə, bildirilib ki, bu ay üçün toy etmək istəyənlər var, müraciət də qəbul edilib.

Qeyd edək ki, şadlıq saraylarında bu ay üçün menyuların qiymətində heç bir endirim nəzərdə tutulmayıb.

Bəs Məhərrəmlikdə toy etmək olarmı? Bununla bağlı yeni fətva və yaxud qadağa ehtiyac varmı?

Qeyd edək ki, bu mövzu ətrafında hər zaman mübahisəli fikirlər səsləndirilib.

■ "Yeni Müsavat"

məscidin qapısında duran millislər mənə bir dəfə də olsun saxlamadılar. Qonşular, iş yoldaşları, qohumlar bir-birinə halva, hədik, şərbət göndərirdilər. Bəziləri evində əsasən qadınlar üçün imam ehsanları açardı. Çox ailələr Aşura günü TV, radio istifadə etməzdi.

Mən ilk dəfə namazı da elə Aşura günü qılmışam. Onda artıq universitetdə

oxuyurdum, sovetin də son illəri idi. Mənim kimi başqaları da vardı o gün məsciddə. Beləcə, bəzi dəyərlər var ki, onları nə əsrlər, nə zaman, nə dost, nə düşmən, nə sülh, nə müharibə unutmurmuş, yaddaşlardan, genetik koddan çıxarmağa qadir deyil".

■ Afaq MİRƏYİQ, "Yeni Müsavat"

Ötən həftəsonu Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası (AXCP) növbədənəkar parlament seçkilərində iştirak etməmək qərarı verib. Bu barədə qərar partiyanın Ali Məclisində elan olunub. AXCP qərarını “azad rəqabət və seçki mühitinin olmaması” ilə izah edib.

Məlumatlara görə, bu qərar verilməzdən əvvəlki günlərdə də AXCP-nin trolları seçkidə iştirak qərarı vermiş partiyaları, xüsusən də Müsavat və REAL partiyalarını hədəf alıblar.

“Əgər qərarını elan edirsənsə, digər qərarlara da sayğı ilə yanaşmırsansa, bu, peşəkarlıqdan və səmimiyyətdən uzaqdır”. Bunu isə Müsavat Partiyası başqanının müavini Səxavət Soltanlı facebook hesabında yazıb.

O qeyd edib ki, hər bir partiya öz siyasətini özü müəyyən edir: “Müsavat Partiyası seçkidə iştirak etməyənlərin (iştirak etməyənlərin bunu boykot adlandırması siyasi və hüquqi mənada savadlı görünür) qərarlarına hörmətlə yanaşdığını bildirib. Onların da səbəblərini tutarlı hesab etməklə yanaşı, seçkidə iştirakə üstünlük verdiyini göstərib. Siyasi etika da bunu tələb edir ki, hər bir partiya öz siyasətini özü müəyyən edir. İtirə də, qazansa da xalq və üzvləri qarşısında məsuliyyət özünündür. Kim düz edir, kim səhv edir, seçici və cəmiyyət qiymətləndirəcək. Bir-birini təftiş etmək nə cəmiyyətə, nə də kimsəyə fayda verməz”.

S.Soltanlı bildirib ki, seçkiyə qatılmağı hakimiyyətlə iş birliyi kimi qiymətləndirmək vicdanlı davranış deyil: “Tam əksinə, hansı qərar verdiyini xalqla müzakirə etmək, cəmiyyətin maraqları

AXCP boykotu seçdi, seçkiyə qatılanları şantajla keçdi

YAP deputatı bu partiya rəhbərliyini siyasətdən getməyə, üzvlərini isə onlara qarşı çıxmağa çağırdı

ilə partiya maraqlarını uzlaşdırmağa çalışmaq o qədər normal işdir ki, burada heç bir əlavə müdafiə nitqinə ehtiyac yoxdur”.

Hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının deputatı Elman Nəsirov “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, növbədənəkar parlament seçkilərinin ən mühüm özəlliyi ölkəmizdə qeydiyyatda olan siyasi partiyaların demək olar hamısının prosesdə iştirak etmək niyyətini ortaya qoymasındır: “MSK-nın verdiyi ən son məlumata görə, 13 siyasi partiyadan 168 nəfər seçkilərdə iştirakə qərar verib. Bu, hələ 15 iyula olan məlumatdır. Əvvəlki seçkilərə qatılmayan siyasi partiyalar da bu seçkilərdə

fəallıq ortaya qoyurlar. Söhbət ilk növbədə Müsavat və REAL-dan gedir. Onlar bu seçkidə iştirakları ilə həm də özlərinin potensialını bilmək istəyirlər ki, nə qədər seçici onları dəstəkləyir, hansı gücə, imkana malikdirlər. Amma təəssüf ki, AXCP yenə öz köhnə ampluasındadır, seçki prosesi nə qatılmaz, seçkini boykot edir. Halbuki bu partiya və onun siyasi rəhbərliyini xalq çoxdan boykot edib. Seçki unikal şansıdır ki, partiya öz gücünü göstərsin. Xalq Cəbhəsi Partiyasından 168 nəfər seçkilərdə iştirakə qərar verib. Bu, hələ 15 iyula olan məlumatdır. Əvvəlki seçkilərə qatılmayan siyasi partiyalar da bu seçkilərdə

əslində arxanızda nə qədər insan dayanır, sizin nə qədər nümayəndəni parlamentdə görmək istəyir. Ancaq onlar seçkiyə qatılmırlar və ənənəvi bəhanələri var ki, azad seçki mühiti yoxdur. Bu, əslində gücsüzlüyün acı etirafıdır. Bunun başqa adı yoxdur. Güclü siyasi partiyalar belə davranmırlar. Güclü siyasi partiyalar siyasi proseslərə qatılır və hətta öz şərtlərini, güclərini ortaya qoya bilərlər. Amma AXCP-nin sosial bazası, bu partiya xalqın etimadı yoxdur. Bu partiya İkinci Qarabağ müharibəsində bütün siyasi partiyaların ümummilli vahid mövqə ortaya qoymasından da kənarda qaldı. Xalqımız gözəl bilir ki, Xalq Cəbhəsi Partiyası-

nın əsl niyyəti, xisləti nədir, bu partiya hansı anti-Azərbaycan dairələrə xidmət edir. Həm də xalqımız onun fərqindədir ki, seçki kimi öz gücünü göstərmək üçün unikal imkanın verildiyi bu şəraitdən onlar bəhrələnmir, amma qarşılığında trollar ordusu yaradır və seçki prosesinə qatılan partiyalar, həmin partiyaların liderlərinə qarşı çirkin oyun həyata keçirirlər. Hansı siyasi partiya seçkiyə qatılıb onları xəyanətkar adlandırmaq həmin partiyalara böhtan və təhqirə yol verilməsi əməlidir. Xalq Cəbhəsinin trolları həm də cinayətə yol vermiş olurlar”.

Deputat qeyd etdi ki, seçkidə iştirak etmək, seçki ilə hakimiyyətə gəlmək iddiasını ortaya qoya bilmək iqtidarında olmayan AXCP siyasi meydanı tərk etməlidir: “Partiya seçkidə iştirak etmirsə, nəyə lazımdır? Heç nəyə. Siyasi meydanın künc-bucağına sığınmasınlar, o künc-bucağı da tərk etsinlər. Xalq da görsün ki, si-

yasi meydanda kimlər var. Ona-buna şər atmaqla fəaliyyət göstərmək olmaz. AXCP-nin rəhbərliyi birmənalı şəkildə istefaya getməlidir. Çünki 30 il ərzində onlar heç bir siyasi güc, qüvvə ortaya qoya bilməyiblər və xalqın gözündən düşüblər. Kimlərsə onları seçkilərdə müdafiə etmək istəyirdilərsə belə, həmin şəxslər hər dəfə bu şansı əldən verir və seçki prosesinə qatılmırlar, seçkiyə qatılan hər kəsi ittiham edirlər. Ona görə də AXCP-nin rəhbərliyi istefaya getməli, üzvləri isə papaqlarını qarşılarına qoyub düşünməlidirlər ki, ömürlərini heç bir siyasi perspektivi olmayan şəxslərin yanında çürütməyə dəyərmidi?! Bu sualları AXCP üzvlərinin vermək məqamı gəlib. AXCP-nin rəhbərliyi istefa verib siyasətdən getsələr, bəlkə də bütün siyasi fəaliyyətləri dövründə ən ağıllı qərar vermiş olardırlar”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

ADP sədrinin “mandat və vəzifə verdiyi” siyasətçilər danışdı Fazil Mustafa vitse-spiker, Tural Abbaslı və Pənah Hüseyn isə...

İyulun 15-də Mərkəzi Seçki Komissiyasının icası olub. İclasda sədr Məzahir Pənahov bildirib ki, indiyə qədər 431 nəfərin deputatlığa namizədliyi irəli sürülüb. Deputatlığa namizədliyi irəli sürülən 261 nəfərin namizədliyi təsdiqlənib, onlardan 213 nəfərə imza vərəqi verilib. 9 nəfər imza vərəqlərini doldura-raq geri qayıtarlı.

Azərbaycan Demokrat Partiyasının (ADP) sədri Sərdar Cəlalov isə Azpolitika.info-ya müsahibəsində növbədənəkar parlament seçkiləri ilə bağlı da ilgincliklər səsləndirib. O, partiya Məclisinin seçkilərdə iştirak qərarı verdiyini və təxminən 25-ə yaxın partiya üzvünün namizədliyinin irəli sürüldüyünü deyib. “Mən namizədliyimi 5 saylı Şahbuz - Kəngərli - Babək Seçki Dairəsindən irəli sürmək istəyirdim. Bunu elan etdikdən sonra mənə çoxsaylı zənglər gəldi. Bilirsiniz, mən Xalq Cəbhəsinin rəhbəri olmuşam, həkim kimi çalışmışam. Bu regionda demək olar ki, mənə tanımayan, sevməyən adam yox dərcəsindədir. Təkcə öz kəndimin səsi mənim qalib gəlməyim üçün kifayət edir. Ümumiyyətlə, seçkidə şəxsən öz iştirakımla bağlı tərəddüdlərim var. Yə-

qin ki, bir-iki gün ərzində mövqeyimi açıqlayacam”, - deyərək bildirib.

Partiya sədri daha sonra iddia edib ki, yeni seçkilərdən sonra parlamentin tərkibi 90 faiz dəyişməyəcək. “Kimlərin dəyişəcəyini ehtimal edirsiniz?” sualına isə belə cavab verib: “Biri Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri Mirmahmud Mirəli-oğludur. REAL partiyasından iki nəfər, AG Partiyadan da bir nəfərə deputatlıq verəcəklər. Müsavatdan da iki nəfər ola-raq”. O, AXP sədri Pənah Hüseynin mandat ala bilməyəcəyini də iddia edib. Parlament rəhbərliyinə gəlcə, ADP sədrinə görə, vites-spiker Fəzail

İbrahimlinin yerinə Fazil Mustafa keçəcək.

Böyük Quruluş Partiyasının sədri Fazil Mustafa “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, bütün seçkilər ərəfəsində belə proqnozlar, fikirlər gündəmdə olur və bunların heç bir ciddi əsası yoxdur: “Bu gün mənə daha çox düşündürən parlament seçkilərində iştirak edib uğur qazanmaqdır. Ona görə də başqa ssenarilər, başqa variantlar, açıq, mənə düşündürmür. İndi hər kəsin öz mülahizəsi var, bu mülahizələr kimin üçünsə həqiqətə uyğun hesab olunur, kimin üçünsə deyil. Amma mənə, belə mövzuda danışmaq, ümumiyyətlə,

erkəndir. Hələ parlament formalaşmamış hər hansı vəzifə bölgüsü aparmaq etik deyil. O baxımdan da bu məsələləri mənə düşündürmür. Mən ümid edərdim ki, elə Fəzail müəllim kifayət qədər təcrübəli, kifayət qədər səviyyəli və səmimi bir millət vəkildir, mənim də dostumdur. Ona görə də elə öz dövlətçiliyimizə xidmətini bu cür davam etdirəcək. Ona görə də məsələlərin bu cür gündəmə gətirilməsi heç bir əsasə dayanmır və sadəcə, subyektiv mülahizələrdir”.

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı isə bildirdi ki, partiya sədri kimi Sərdar Cəlalovun o cür fikirlər işlətməsi əslində siyasi baxımdan düzgün deyil: “Deyir ki, filan partiyalara deputat yerləri verilməli. Mən bilən deputatı axı xalq seçir, deputat seçilir. Milli Məclis seçki ilə formalaşırsa, istənilən partiya bir mandat da, iki mandat da və daha çox mandat da əldə edə bilər. Kim verir bu deputat yerlərini? O fikri işlədən siyasətçilər desinlər, biz də bilək. Mən o cür fikirlərə, proqnozlara ciddi yanaşmıram. Sərdar bəyden soruşmaq lazımdır ki, haradandır on- da bu məlumat”.

Seminarlarda MSK nəzdində ekspert qrupunda təmsil olu-

nan komissiya üzvlərinin seçki hüququ ilə bağlı müraciətlərə baxılmasına dair təqdimatları dinlənilib.

İyulun 15-də MSK-nın iclasında növbədənəkar parlament seçkilərində Müasir Müsavat, Azərbaycan Demokratik Maarifçilik və Müsavat Partiyasının səlahiyyətli nümayəndələrinin qeydə alınması məsələsi səsverməyə çıxarılaraq qəbul edilib.

MSK iclasında həmçinin növbədənəkar parlament seçkilərində seçki komissiyalarının səsvermənin nəticələrinə dair yekun protokollarının hazırlanması qaydasına dair məsələ də müzakirəyə çıxarı- laraq qəbul edilib.

Bələliklə, Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən olunmuş nümunələrin forma və mətninə, habelə mövcud seçki qurumlarının sayına uyğun olaraq, bir-bir ardıcıl nömrələnməklə və seriyalarla göstərilməklə, 3 nüsxədən ibarət olmaqla hər bir nüsxəsi müxtəlif rəngdə karbonlaşdırılmış kağızdan buklet formasında, habelə hər bir seçki komissiyası üçün 30 ədəd nömrələnməmiş və karbonlaşdırılmamış kağızdan Milli Məclisi Aparatının mətbəəsində mətbəə üsulu ilə hazırlanmalıdır.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Yaponiyanın Ukraynaya 4 ədəd minatəmizləmə maşını verməsi bu ölkənin Azərbaycanla bağlı qərarını növbəti dəfə gündəmə gətirib. Azərbaycan bir müddət öncə Yaponiyaya minatəmizləmə maşını üçün müraciət etmiş, işğaldan azad edilmiş ərazilərin təmizlənməsində texniki yardım istəmişdi. Ancaq bildirilir ki, Yaponiya buna razılıq verməyib. (Bakı-xeber.com)

Bu, həm də Yaponiyanın elan etdiyi humanizm, insanlıq, təbiəti qoruma və digər çox müxtəlif prinsiplərə zidd qərardır. Qarabağ dünyanın mina ilə çirklənmiş ən təhlükəli ərazilərinin başında gəlir. Yaponiya, sadəcə, minatəmizləmə texnikası təqdim etməklə, mülki insanların həyatını xilas edə bilirdi. Niyə Ukraynaya olar, Azərbaycana yox?

Hərbi ekspert Səxavət Məmməd “Yeni Müsavat”-a şərhində bildirdi ki, bu cür mövqe Yaponiyanın öz maraqlarından irəli gəlir: “Hazırda dünyada elə bir proses gedir ki, artıq dövlətlər hər hansı dövlətin ehtiyacı, yaxud çətin vəziyyətdə olduğu üçün yardım etmək əvəzinə, daha çox hansı tərəfin yanında olduqlarına uyğun davranırlar. Rusiya-Ukrayna müharibəsində Yaponiyanın mövqeyi bellidir. Yaponiya Rusiyaya qarşı olan cəbhədedir. Onlar zaman-zaman nəinki texniki, hətta hərbi yardım edəcəklərini də bəyan edirlər. Azərbaycan Rusiya və Çinlə müttəfiqlik bəyannaməsi imzalayıb. Yaponiya özünü bütün cəbhələrdə bu iki ölkənin qarşısında görür. Hesab etmək olar ki, son addımla Azərbaycana mesaj vermək istəyiblər. Ümumiyyətlə, Yaponiyanın Azərbaycanda hansı layi-

hələrdə iştirak etdiyi ilə bağlı elə də çox məlumat yoxdur. Bu günə qədər Yaponiyanın Azərbaycanda etdiyi layihələrdən mənəm yadımda qalanı cəbhə bölgəsinə yaxın ərazidə, Beyləqanda iki məktəbdə sanitar qovşağı tikdirməsidir. Yaponiya kimi ölkə təkəcə Azərbaycanın Rusiya, yaxud Çinlə imzalanan müqavilələrə baxmayaraq, ölkəmizə dəstək verməli idi. Çünki Azərbaycanın Yaponiyaya münasibəti hər zaman yaxşı olub. Hesab edirəm ki, bunlar hamısı dünyada baş verən proseslərə görədir və Yaponiya da artıq mövqe nümayiş etdirir”.

Hərbi-siyasi şərhçi Rəmil Məmmədli isə “Bakı-Xəbər”-ə açıqlamasında qeyd edib ki, 1988-ci ildən başlayaraq Ermənistanın Azərbaycana qarşı aqressiyasında, işğalçılıq siyasətində Qərbin böyük dəstəyi olub: “Vaxtilə sülh danışıqları dövründə də Qərb siyasi dairələrinin Azərbaycanla bağlı verdikləri qərarlar hər birimizdə ikrah hissi doğururdu. Bütün bu addımlar, humanist dünya ictimaiyyəti tərəfindən riyakarlıq kimi təqdim olunurdu. Mən hesab edirəm ki, Yaponiyanın bu addımına da biz riyakarlıq kimi yanaşa bilərik. Bellidir ki, mina təmizləmə fəaliyyəti iki istiqamətdə həyata keçirilir. Bunun

Gündoğan ölkənin Azərbaycana qarşı qaranlıq əməli

Yaponiyanın minatəmizləyənləri ölkəmizə satmaq istəməməsi haqlı suallar doğurub; ekspertlər səbəbi belə izah edirlər...

biri hərbi strukturların həyata keçirdiyi, digəri isə humanitar mına təmizləmə işləridir. Təbii ki, Azərbaycan öz daxili imkanları hesabına bölgədə işğaldan azad olunan ərazilərdə mina təmizləmə işlərinin icrasını həyata keçirir. Bu istiqamətdə külli miqdarda vəsait xərclənir və kadr potensialının artırılması üçün müəyyən tədbirlər görülür. Azərbaycanlı mütəxəssislərin bu istiqamətdə fəaliyyətləri yüksək səviyyədədir. Ancaq texnikaya, texnologiyaya hər zaman ehti-

yac duyulur. İndiki texnologiyalar mina təmizləmə işlərini daha da yüngülləşdirir, rahat formada icrasını təmin edir. Azərbaycan bu istiqamətdə bir sıra ölkələrlə əməkdaşlıq edir. Təbii ki, Yaponiya da mina təmizləmə istiqamətində

ixtisaslaşmış texnologiyaların istehsalçıları arasında ön yerlərdən birini tutur. Çox təəssüf ki, Azərbaycanın bu məsələ ilə bağlı dünya ictimaiyyətinə etdiyi müraciətlər bir çox hallarda cavabsız qalır. Halbuki mina təmizləmə işi əslində humanitar bir layihədir, mülki vətəndaşların təhlükəsizliyinin təmin olunması istiqamətində atılan addımlardır. Əslində Yaponiyanın belə bir mövqe nümayiş etdirməsi gözənilməz idi. Bunu Azərbaycana qarşı qeyri-səmimi addım hesab edirəm. Düşünürəm ki, Yaponiya siyasi dairələri, humanitar təşkilatları Azərbaycanla dostluqda maraqlıdırlar. Ancaq Azərbaycana olan bu münasibət göstərir ki, Yaponiya da Qərbin bir parçası, müttəfiqi kimi Azərbaycana qarşı riyakar mövqeyini nümayiş etdirmək fikrindədir. Azərbaycana deyil, Ukraynaya belə texnologiyaların verilməsi bu gün hər şeyi belli edir. Yaponiya Amerikanın sifarişlərini həyata keçirir. Azərbaycan isə məsələlərini heç bir ölkənin vasitəsilə deyil, birbaşa özü həll edir. Bir sözlə, eyni texnikanın Azərbaycana deyil, Ukraynaya verilməsi riyakar mövqedir, ikili standartlar şəklində yanaşmadır”.

□ **NİGAR HƏSƏNLİ,**
“Yeni Müsavat”

Siyasətçilərə qarşı terrorların artma səbəbi - Azərbaycan nə etməli...

Müstəqillik əldə etdikdən üzü bəri ölkəmizdə də bir sıra siyasilər sui-qəsdə məruz qalıblar

ABŞ prezidentliyinə namizəd Donald Trampa sui-qəsd cəhdi siyasi terror mövzusunda bir daha aktuallaşdırdı. Ona snayper tüfəngdən atəş açan 20 yaşlı Tomas Metyu Kruks sui-qəsdədən əvvəl yaydığı videoda “mən Respublikaçılara və Trampa nifrət edirəm” deyib. Kruksun isə tək olmadığı, bunu planlı və dəstə şəklində etdiyi şübhəsi var.

Son vaxtlar bütün dünyada siyasi sui-qəsd cəhdlərinin və ölümə hədələnmələrin sayı artıb.

Bugünlərdə Ukrayna Baş Kəşfiyyat İdarəsinin rəisi Kirill Budanov da sensasion açıqlama verib. O, Ukraynanın online NV saytına müsahibəsində deyib ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putinin həyatına sui-qəsd cəhdi edilib, lakin bu cəhdlər uğursuz olub. Yada salaq ki, müstəqillik əldə etdikdən üzü bəri ölkəmizdə də bir sıra siyasilər sui-qəsdə məruz qalıblar.

Dünyada siyasətçilərə qarşı terror hadisələrinin artma səbəbi nədir? Azərbaycan bu kimi hadisələrdən hansı nəticələr çıxarmalı, hansı önleyici tədbirlər görməlidir?

“Bakı” Hüquq Şirkətinin rəhbəri Natiq Ələsgərov “Yeni Müsavat”-a deyib ki, heç bir ölkə belə xain hücumlardan, sui-qəsdlərdən sığortalanmayıb. Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra ictimai-siyasi xadimlərə sui-qəsdlər təşkil olunub: “Ən son belə cinayət deputat Fazil Mustafaya qarşı düzənləndi. Ötən ilin martında gecə yarısı deputata evinin qarşısında silahlı hücum oldu. Deputat güllə yaraları alsa da, xoşbəxtlikdən onun həyatını xilas etmək mümkün oldu. Bu sui-qəsd

cəhdi ölkəmizdə uzun illər ərzində baş verən belə cinayətlərdən sonuncusudur. 1990-cı ildə Azərbaycan SSR Mətbuat İşləri üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini, “Azərneşr” və “Yazıçı” nəşriyyatının direktoru Əjdər Xanbabayev Bakının ortasında, Rus Dram Teatrının binası yaxınlığında şəxsi avtomobilində sui-qəsd nəticəsində öldürüldü. 4 il sonra, 1989-1992-ci illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Sovetinin sədri, Azərbaycan Ali Soveti sədrinin müavini, Azərbaycan

Respublikası Prezidentinin müşaviri vəzifələrində çalışmış Afiyeddin Cəlilov sui-qəsd qurbanı olub. O, 1994-cü il sentyabrın 29-da Bakıda yaşadığı binanın blokunda qətlə yetirilib.

Həmin ilin sentyabrında Prezident yanında Xüsusi İdarənin rəisi Şəmsi Rəhimov sui-qəsd nəticəsində qətlə yetirilib.

1997-ci ildə akademik Ziya Bünyadov da sui-qəsdin qurbanı olub. Onu fevralın 21-də yaşadığı binanın qarşısında qətlə yetiriblər.

Azərbaycan SSR Ali Sovetinin (1990-1995) və Milli Məclisin (1995-1996) deputatı olmuş Əli Ansuxski 1996-cı il fevralın 26-da Bakının mərkəzində “Azərbaycan” prospektində yerləşən evinin qarşısında məruz qaldığı terror nəticəsində odlu silahla qətlə yetirilir. Qeyd edək ki, Ə.Ansuxski deputatlıqdan öncə biznes fəaliyyəti ilə tanınıb və qətlin motivlərinin bununla bağlı olduğu bildirilir.

7 il sonra Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Ağır Cinayətlərə dair İstintaq İdarəsinin kriminalistika şöbəsini rəisi və idarə rəisinin müavini vəzifələri tutan Rövşən Əliyev sui-qəsdlə aradan götürülüb.

Azərbaycan Ordusunun 1994-cü ilin qış kampaniyası zamanı keçirdiyi ən uğurlu əməliyyat olan Horadiz əməliyyatının rəhbərlərindən biri Fətulla Hüseynov 2004-cü il iyunun 14-də yaşadığı binanın qarşısında öldürülüb. O, 1996-cı ildən 2001-ci ilədək AFFA-nın viste-prezidenti vəzifəsində işləyib.

Rail Rzayev 1992-ci ildən etibarən Müdafiə Nazirliyində bir sıra yüksək vəzifələrdə çalışıb. O, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə 1993-cü ildə Azərbaycan Respublikası müdafiə nazirinin müavini - Hərbi Hava Qüvvələrinin və Hava Hücumundan Müdafiə Qoşunlarının komandanı vəzifəsinə təyin edilmiş və ömrünün sonunadək bu vəzifədə çalışıb. General-leytenant Rail Rzayev 2009-cu il fevra-

lın 11-də qətlə yetirilib. 2010-cu ilin noyabrında generalın qətlində şübhəli bilinən 3 şəxs məhkəmənin qərarı ilə azadlıqdan məhrum ediləblər.

“Monitor” jurnalının yaradıcısı və baş redaktoru Elmar Hüseynov 2005-ci ilin martında sui-qəsd nəticəsində qətlə yetirilib. Sui-qəsdədən əvvəl çoxsaylı ölüm təhdidləri aldığı bildirilən 37 yaşlı jurnalist Bakıda yaşadığı binanın pilləkənlərində odlu silahdan açılan atəşlə qətlə yetirilib.

Yeni Azərbaycanda ictimai-siyasi xadimlərin sui-qəsdlə aradan götürülməsi cinayətləri bu günə qədər olub və bu cinayətlərin önənməsi üçün Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları illərdir ki, tədbirlər görürlər. Bununla belə, sui-qəsd cinayətlərinin ardının olmayacağını söyləmək, belə cinayətləri istisna etmək olmaz. Son illərdə Azərbaycan dövlətinin demokratik, hüquqi və dünyəvi quruculuğu yolunda inamla addımlaması, ərazi bütövlüyü-müzü təmin etməyimiz bədxahlılarımızı da artırıb. Bu gün Azərbaycanın xüsusi xidmət orqanları dövlətin təhlükəsizliyini təmin etmək, onu daxili və xarici təhdidlərdən qorumaq, baş verə biləcək terror-təxribat aksiyalarının qarşısını almaq, pozucu qüvvələri zərərsizləşdirmək yolunda uğurla fəaliyyət göstərirlər. Bununla belə, ehtiyatı da əldən verməməli, sayıqlığımızı bir qədər də artırmalıyıq”.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
Musalav.com

Azərbaycanla İran arasında aparılmış danışıqlar nəticəsində 15 iyul 2024-cü il tarixindən etibarən bu ölkədəki səfirliyimiz bu dəfə yeni ünvanda fəaliyyətini bərpa edib. Səfirlik Tehran şəhəri, Dərrus məntəqəsi, Şəhrizad prospekti, Yarməhəmmədi küçəsi, Saqi dalanı və Firuzkuh küçəsinin kəsişməsi, ev 8 ünvanında yerləşir. Səfir və diplomatik korpus nümayəndələri artıq fəaliyyətlərini bərpa ediblər.

İran tərəfi akkreditasiya ölkəsi kimi, "Diplomatik Əlaqələr haqqında Vyana Konvensiyası" çərçivəsində təhlükəsizliyin təminatına dair öhdəliyinə uyğun olaraq, səfirliyimizin yeni binasının qarşısında diplomatik mühafizənin təmin olunması üçün müvafiq tədbirlər həyata keçirib.

Səfirliyin işinin bərpası qarşılıqlı hörmətə və mehriban qonşuluğa əsaslanan Azərbaycan-İran əlaqələrinin gələcək inkişafına, iki ölkə arasında əldə edilmiş razılaşmaların və həlli zəruri olan məsələlərin icra olunması işinə töhfə verəcək.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi bildirib ki, İrandakı səfirliyin yeni binasında konsulluq xidmətinin təşkili üçün müvafiq işlər görülür.

Xatırladaq ki, 2023-cü il yanvarın 27-də Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə qarşı terror hücumu həyata keçirilib.

Hücum nəticəsində səfirliyin mühafizə xidmətinin rə-

isi Orxan Əsgərov həlak olub, iki əməkdaş - Vasif Tağıyev və Mahir İmanov isə ağır dərəcəli bədən xəsarətləri alıblar. Bu hadisədən sonra Azərbaycan İrandakı səfirliyinin fəaliyyətini dayandıraraq, diplomatları təxliyə etmişdi. 17 ay sonra isə fəaliyyətini bərpa edib.

Qeyd edək ki, İrandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfirimiz Əli Əlizadə 7 avqust 2021-ci il tarixində bu vəzifəyə təyinat alıb.

Əli Əlizadə 1994-1998-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Dillər İnstitutunda tərcüməçi-referent ixtisası üzrə bakalavr pilləsində, 2005-2008-ci illərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasında dövlət və bələdiyyə idarəetməsi ixtisası üzrə magistr pilləsində təhsil alıb.

2002-2010-cü illərdə Xarici İşlər Nazirliyinin Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı konsulluq şöbəsində müxtəlif vəzifələrdə işləyib.

17 ay sonra yenidən Tehranda, yeni ünvanda

Xarici İşlər Nazirliyi bildirib ki, İrandakı səfirliyin yeni binasında konsulluq xidmətinin təşkili üçün müvafiq işlər görülür

2010-cu il iyulun 6-da Təbriz şəhərində Azərbaycanın baş konsulu təyin edilib, eyni zamanda birinci dərəcəli fəvqəladə və səlahiyyətli elçi diplomatik rütbəsinə yiyələnib.

5 aprel 2016-cı ildə həmin vəzifədən geri çağırılaraq 2 may 2016-cı ildə Azərbaycanın Pakistanda fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri təyin edilib. 16 iyul 2021 tarixində vəzifəsindən geri çağırılıb. 7 avqust 2021-ci il tarixində İran səfiri təyin edilib.

İngilis, rus, türk dillərini bilir.

Ailəlidir, üç övladı var.

☐ "Yeni Müsavat"

Rusiya kəşfiyyatının iddiası: "Ukraynada prezident dəyişir"

Ekspert: "Qərb Zelenskinin dikbaşlığından yorulub və daha loyal, Rusiya ilə danışıqlar masasına otura biləcək siyasətçinin hakimiyyətə gəlməsinin tərəfdarıdır"

Ukraynada şiddətli döyüşlərin davam etdiyi bir vaxtda Rusiyanın Xarici Kəşfiyyat Xidməti (RXXK) ABŞ-ın Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenskiyə alternativ tapmaq üçün söylərini artırdığı haqda məlumat yayıb. RXXK-nin məlumatına görə, ukraynalılar davam edən hərbi əməliyyatlardan narazıdılar. Mümkün varislər siyasəsinə keçmiş dövlət başçısı Pyotr Poroşenko, Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin keçmiş baş komandanı Valeri Zalujni, Kiyev meri Vitali Kličko və başqaları daxildir.

Bildirilir ki, Ukrayna əhalisi davam edən hərbi əməliyyatlara görə gətdikcə daha çox narazılıq ifadə edir. Vətəndaşların dövlət qurumlarına inamsızlığı, xüsusən də may ayında Zelenskinin prezidentlik səlahiyyətləri başa çatdıqdan sonra artıb. Bununla bağlı ABŞ Ukrayna liderinə alternativ tapmaq söylərini gücləndirib.

Bildirilir ki, Ukrayna Prezident Aparatının rəhbəri Andrey Yermak, Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin keçmiş baş komandanı Valeri Zalujni və Ali Radanın keçmiş spikeri Dmitri Razumkovla bu istiqamətdə danışıqlar aparılır. ABŞ-ın Ukraynanın keçmiş rəhbəri Pyotr Poroşenko və Kiyevin meri Vitali Kličko ilə də əlaqə saxladığı iddia olunur. Döyüş zonasında vəziyyət kəskin pisləşərsə, onlar Zelenskini əvəz edə bilərlər. Rusiya kəşfiyyatına inansaq,

ABŞ dövlət katibi Blinken Kiyevə son səfəri zamanı təkcə Zelenski ilə deyil, həm də Razumkovla, eləcə də müxalifət nümayəndələri ilə görüşüb.

Bildirilir ki, Zelenskinin mümkün varisi kimi Zalujni ilə də əlaqə saxlanılır. Amma Ukraynada hakimiyyətin necə formatlaşdırılacağı hələlik məlum deyil. Bu, Zelenskinin ABŞ-ın Kiyevdə hakimiyyəti dəyişmək cəhdlərinə necə reaksiya verməsindən asılıdır. Bəs bu barədə yerli ekspertlər nə düşünüür?

Sabiqli maliyyə naziri, siyasi və iqtisadi məsələlər üzrə ekspert Fikrət Yusifov bu iddialara inanmır: "Ukrayna ilə bağlı ABŞ-ın xüsusi planının birinci mərhələsi artıq başa çatır. Ukrayna iki il beş aya yaxın vaxt ərzində cəlb edildiyi müha-

ribəni udurmaqdadır. ABŞ-ın bu müharibədə Ukraynanın Rusiyaya qalib gəlməsi kimi bir istəyi yoxdur. Amerikanın bu müharibədə başlıca hədəfi müharibə vasitəsilə hər iki tərəfi sonda qədər zəiflədib əldən salmaq və sonda hər iki tərəfi özündən tam asılı bir duruma gətirməkdir. Müharibənin davam etdiyi 2 il 5 aya qədər vaxt ərzində Birləşmiş Ştatlar etmək olar ki, öz məqsədlərinə doğru uğurla irəliləyir. Rusiya rəsmilərinin ABŞ-ın Ukraynada hakimiyyət başına yeni şəxsləri gətirmək cəhdləri barədə səsləndirdikləri fikirlər isə sadəcə olaraq, iki ölkə arasında gedən informasiya müharibəsinin bir parçası ola bilər. Zelenskinin birinci mərhələsi artıq başa çatır. Ukrayna iki il beş aya yaxın vaxt ərzində cəlb edildiyi müha-

ribəni udurmaqdadır. ABŞ-ın bu müharibədə Ukraynanın Rusiyaya qalib gəlməsi kimi bir istəyi yoxdur. Amerikanın bu müharibədə başlıca hədəfi müharibə vasitəsilə hər iki tərəfi sonda qədər zəiflədib əldən salmaq və sonda hər iki tərəfi özündən tam asılı bir duruma gətirməkdir. Müharibənin davam etdiyi 2 il 5 aya qədər vaxt ərzində Birləşmiş Ştatlar etmək olar ki, öz məqsədlərinə doğru uğurla irəliləyir. Rusiya rəsmilərinin ABŞ-ın Ukraynada hakimiyyət başına yeni şəxsləri gətirmək cəhdləri barədə səsləndirdikləri fikirlər isə sadəcə olaraq, iki ölkə arasında gedən informasiya müharibəsinin bir parçası ola bilər. Zelenskinin birinci mərhələsi artıq başa çatır. Ukrayna iki il beş aya yaxın vaxt ərzində cəlb edildiyi müha-

Sabiqli deputat, siyasi təhlilçi Sona Əliyeva Qərb üçün Ukraynada peşəkar boksçunu daha məqbul sayır: "Əvvəlcə onu qeyd edək

ki, hazırda Ukraynada prezidentin dəyişdirilməsi hakimiyyət çevrələrində müzakirə edilən əsas məsələ deyil. Amma elita arasında vaxtaşırı müzakirəyə çıxarılan nüanslardan birincisi, Rusiya xarici kəşfiyyat xidməti qəsdən, bilərəkdən bu məsələni gündəmə gətirə bilər. Söhbət ukraynalılar arasında nəbz yoxlanışından gedir. Ruslar bununla məsələyə Ukrayna xalqının aydın mövqeyini öyrənmək istəyə bilərlər. Amma Volodimir Zelenskinin özünün də gərgin durumdan yorulduğu, psixoloji travmalarla ölkəni idarə etmək istəməməsi göstərilir. Hətta Ukrayna prezidentinin ailəsi də onun bundan sonrakı yazılan xəbərlərdə belə deyilir. Hətta bu ilin payızına qədər Zelenskinin hakimiyyətdən gedəcəyi və Avropaya sığınacağı vurğulanır. Peşəkar siyasətçi üçün bu, siyasi arxivə yuvarlanmaq və birdəfəlik tarixə qovuşmaq deməkdir. Amma Zelenski peşəkar siyasi fiqur deyil, hakimiyyətə teatr salından gələn. Bu baxımdan, Qərbin ən ağlabatan namizədi keçmiş peşəkar boksçu Vitali Kličkodur. Çünki o da sələfi kimi peşəkar siyasətçi deyil və oyun qurmaq imkanlarından, manevr etmək istedadından çox uzaqdır. Bir sözlə, Ukrayna cəbhəsində qara fiqurlarla oynayan Rusiya bütün istiqamətlərdə üstünlüyü öz xeyrinə dəyişməyi bacarıb".

Ədalət, Hüquq və Demokratiya Partiyası sədrinin müavini, politoloq Niyaməddin Orduxanlının sözlərinə görə, Ukraynada Zelenski-

nin növbəti dəfə prezident seçilməməsi gözlənilir:

"ABŞ çox yaxşı bilir ki, xalq Zelenskiyə səs verməyəcək. Niyə də verməlidir ki? Zelenskinin siyasi təcrübəsizliyi və dövlət idarəçiliyini bilməməsi Ukraynanı zəlif gününə qoydu. 2 ildən artıq müddətdə Ukraynaya böyük faciələr gətirdi. Əlbəttə, biz bilir ki, müharibəni başlandırdı. Ancaq Zelenski ABŞ-ın diqtəsi ilə Rusiya ilə qarşı-qarşıya gəlməməliydi. Ukraynanı müharibədən yayınmalıydı. Qarşı tərəfin gücünü və potensialını düzgün qiymətləndirməliydi. Bugünkü nəticə odur ki, dünyada Ukrayna ən çox qaçqını olan bir ölkəyə çevrilib. 19 milyon əhali qaçqın düşüb. 300 mindən artıq insan həyatını itirib və ya əli olub. On minlərlə ev dağıdılıb. Şəhərlər məhv olub. Ukrayna ərazisinin 200 min kv.km-i minalanıb. Bütün bunların bərpası üçün Ukraynaya milyardlarla vəsait lazım olacaq. Kim verəcək bu vəsaiti? Xalq zəlif gününə qoyulub. Təbii ki, burada əsas rol Qərb oynayır, Rusiyanı zəiflətmək üçün, iqtisadi sanksiyalara məruz qoymaq üçün. Bir daha bildirmək istəyirəm, Rusiya bütün beynəlxalq hüquq normaları pozub, Ukrayna ərazisini işğal edib. Heç kim Rusiyaya haqq qazandırmır. Orta-da olan odur ki, Amerika öz arzusuna çatıb. Eyni kökənli xalqları bir-birinə düşmən edib. Bir məqamı da qeyd edim. Bu il Amerikada prezident seçkisi var. Respublikaçı Tramp prezident seçilsə, böyük ehtimalla Ukrayna məsələsinə yenidən baxacaq. Çünki heç kimə sirr deyil ki, Trampın Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə çox yaxın münasibətləri mövcuddur. Bundan sonra Zelenskinin aqibəti necə olacaq?"

☐ **Cavanşir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Amerikalı diplomatlar Ermənistanı el dilində desək, “su yolu”na döndərib. Yada salaq ki, iyulun əvvəlində senator Rocer Uikerin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti İrəvana səfər edib. Onun ardınca USAİD rəhbəri Samanta Pauer Ermənistanda olub. Bundan sonra ABŞ dövlət katibinin müavini Uzra Zeyanın iyulun 13-dən 16-dək Ermənistanda bir sıra görüşlər keçirib.

Dövlət Departamentinin məlumatına görə, Zeya yüksək vəzifəli hökumət rəsmiləri ilə görüşlərində “erməni-amerikan əməkdaşlığının gücləndirilməsi və Ermənistanın demokratiya, qanunun aliliyi, korrupsiya ilə mübarizə və məhkəmə islahatları sahələrində nailiyyətlərinin təbliği” məsələlərini müzakirə edib. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Uzra Zeya ilə görüşündə Bakı və İrəvan arasında danışıqlar prosesini müzakirə edib. “Tərəflər Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh prosesini müzakirə ediblər. ABŞ dövlət katibinin müavini vurğulayıb ki, ABŞ iki ölkə arasında həqiqi sülhün bərqərar olmasına və regionda təhlükəsizlik və sabitliyin təmin olunmasına töhfə verməkdə davam edəcək”, - deyə yayılan məlumatda qeyd olunub. O, həmçinin “din azadlığına hörməti təşviq etmək və mədəniyyətin qorunmasını dəstəkləmək” üçün ölkənin şimalındakı orta əsr Haqqat monastırını ziyarət edib.

Paşinyan hökuməti qərbyönlü kursa sadiqliyini nə qədər nümayiş etdirməyə çalışsa da, xüsusən də ABŞ Ermənistan üçün mövcud olan bütün çağırışları və problemləri həll etməyə hazır deyil. İrəvan siyasi oriyentasiyanın dəyişdirilməsi ilə bağlı qarşısına strateji vəzifə qoysa da, Paşinyan hakimiyyətinin hərəkətlərində tərəddüd və manevr elementləri aşkar görünür. Ekspertlərə görə, Qərb Ermənistanın problemlərinin həllində yalnız məhdud məsuliyyəti öz üzərinə götürməyə hazır olduğu müddətdə Paşinyan hakimiyyətinin manevr taktikası davam edəcək. Söhbət ilk növbədə təhlükəsizlik problemlərindən gedir. Bu, hazırda Ermənistan üçün ən aktual məsələdir. Ancaq aydındır ki, Birləşmiş Ştatlar hələlik bu sahəyə xüsusi “toxunmamağa” üstünlük verir, yalnız hərbi tibbi əməkdaşlıq və ya sülhməramlı qüvvələrin birgə təlimləri şəklində əməkdaşlıqla məhdudlaşır.

Rusiyada da bu səfərləri diqqətlə izləyirlər və ağırlı reaksiyalar verirlər. “Amerikalıların Cənubi Qafqazda peyda olması regionda qalan münaqişə potensialını gücləndirəcək və yeni ayrıcı xətlər yaradacaq”. Bunu **Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova** Ermənistan-ABŞ birgə hərbi təlimlərinə münasibət bildi-

Ermənistan Qərbin “hamam”ı rolunda - biri gələr, biri gedər...

ABŞ diplomatlarının İrəvan yolçuluğunun pərdəarxası; ilginclik planlar, sensasion açıqlamalar

rərəkən deyib. “Bu təlimlər təəssüfəndən başqa heç nəyə səbəb olmur. Bu təlimlər İrəvanın KTMT-də iştirakını dondurması və təşkilatı qarşı açıq şəkildə mənfi bəyanatları fonunda keçiriləcək. Qərb ölkələri sülhlə bağlı hədəflərinin olduğunu bəyan etsə də, onlar üçün əsas məsələ geosiyasi layihələr üçün platsdarm yaratmaqdır”, - o vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, Qərb bütün gücü ilə İrəvanı regionda və onun ətrafında müxtəlif qarşılıqlı fəaliyyət formatlarına cəlb edir: “Bunlar ilk növbədə Rusiya və İrana qarşı yönəlib”.

Ekspertlərimiz mövcud durumu necə şərh edirlər? ABŞ başda olmaqla, Qərbin Ermənistanla bağlı əsas planı nədir?

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru Sahib Məmmədov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, ABŞ Ermənistanla münasibətləri dərinləşdirmək, bu ölkədə təsirlərini artırmaq, Rusiyanın təsirini isə azaltmaq istiqamətində söyləyərini artırmaqda davam edir: “Səfərlərin intensivləşməsinin əsas səbəblərindən biri də budur. Gürcüstanla bağlı ABŞ və Avropa İttifaqının planları pozulduqdan sonra indi Cənub Qafqazda əsas müttəfiq kimi Ermənistanı seçiblər. Sülh prosesləri adı altında əslində ABŞ Ermənistanla bağlı öz niyyətlərini həyata keçirmək istəyir. Bu niyyətlərinə çatmağa yox, bu, ayrı məsələdir. Amma nə qədər ki, ABŞ məqsədlərinə

çatmayıb, sülh proseslərinə mane olmağa davam edəcək. Tam əhatəli sülh müqaviləsi bağlanarsa və Azərbaycanla münasibətlər normallaşarsa, ikitərəfli əməkdaşlıq genişlənsə, diplomatik münasibətlər qurularsa, əlbəttə, bu, regionda marağı olan dövlətlərin əlinə işləməyəcək. Bu baxımdan mən bu səfərlərə o qədər də optimist baxmıram”. **S.Məmmədov onu da vurğuladı ki, əlbəttə, Ermənistan hakimiyyəti özündə güc tapıb, daxili və xarici müqaviməti qırıb, Azərbaycanla sülh proseslərini davam etdirəcəksə, bu halda ABŞ da, digər maraqlı dövlətlər də çalışacaq ki, prosesdə iştirak etsin və beləliklə, regiondakı proseslərə təsir imkanından məhrum olmasın:** “Həm də onlar özlərini sülhün tərəfdarı kimi göstərməyə çalışacaqlar. Hazırkı Ermənistan rəhbərliyi də, fikrimcə, bu ölkədəki ABŞ (Qərb) ilə Rusiya arasında gedən maraqlar uğrunda qarşıdurma və mübarizədən bəhrələnməkdə davam edir. Ermənistan Rusiyaya qarşı hələlik diplomatik və bezi tədbirlərə qatılmamaq kimi demarşlardan o tərəfə getməyən addımlar atır. İstisna da var: Ermənistanın Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin Statutuna qoşulması... Amma iqtisadi münasibətləri nəinki azaltmır, əksinə, genişləndirir. Rusiyaya qarşı tətbiq olunan sanksiyalardan ən çox qazanan ölkə də məhz

Ermənistandır. Bu biri tərəfdən də belə dərinləşməyən demarşlarla ABŞ və digər Qərb ölkələri üçün özünü cəlbədicə edir və onlardan da həm iqtisadi, həm diplomatik, həm də siyasi dəstək almaqda davam edir. Bu, əsl Ermənistan siyasətidir. Erməniliyin bu sahədə yüz ildən çox təcrübəsi var. Amma bunu nə qədər edə biləcək, hara qədər düşməni mövqedə olan iki cəbhənin hər ikisi ilə müttəfiqlik edəcək, bu, məlum deyil”.

Ekspert qeyd etdi ki, hələlik intensivləşməkdə davam edən Rusiya Ukrayna qarşıdurması Ermənistanla belə manevrlər etməklə həm iqtisadi, həm hərbi vəziyyəti yaxşılaşdırmaq imkanını verir: “Amma çox da uzaq olmayan dövrdə Ermənistanın bu siyasəti iflasa uğraya bilər. ABŞ da, digər Qərb ölkələri də, Rusiya da əslində Ermənistanın manevr edərək iqtisadi, hərbi və siyasi dividendlər əldə etdiyinə fərqindədirlər. Amma bu uzun müddət davam edə bilməyəcək. Ermənistan qarşısında konkret seçim etmək məsələsi qoyulanda bu ikiüzlü siyasət davam edə bilməyəcək. ABŞ və digər Qərb ölkələrinin regionda güclənməsi Rusiyanın hələlik diplomatik səviyyədə etirazlarına gətirib. Bu siyasət gələcəkdə İranın etirazlarına səbəb ola bilər. Azərbaycan isə regionda heç bir kənar təsirin olmamasında maraqlıdır. Azərbaycan Ermənistanla münasibətləri ikitərəfli danışıqlar formatında davam

etdirməkdə maraqlıdır və cəmi bir neçə ikitərəfli danışıq və təmasların da müsbət nəticələri ortadadır”.

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı isə hesab edir ki, Qərbin Ermənistanla bağlı mövqeyi aydındır: “Bu siyasətin konturları, cizgiləri aydın şəkildə görünür. Vəşinqton çalışır ki, Ermənistanı tam şəkildə nəzarətə götürsün. Çünki Ermənistanı Rusiyaya, eyni zamanda Fransaya güzəştə getmək istəmir. ABŞ tam şəkildə öz hökmranlığını bərqərar etmək, bu ölkəni təsir dairəsinə salmaq niyyətindədir. ABŞ-ın Fransa ilə münasibətlərində müəyyən gərginliklər də var. Çünki Ağ Ev Fransanı da sıxışdırmaq, rəsmi Parisin Ermənistanla bağlı istəklərinin üstündən xətt çəkmək istəyir. Hələ 19-cu əsrdə ABŞ öz ərazilərini genişləndirdi, müəyyən ştatların ərazilərini müharibə ilə, pulla ələ keçirirdi. Luiziana bölgəsi isə Fransa ilə bağlı olan, fransızların müstəmləkəsi olan ərazi idi. O zaman Napoleona pul lazım idi və ABŞ pul müqabilində bu əraziləri Fransadan aldı, özünə birləşdirdi. İndiyədək fransızlarda Napoleonun bu hərəkətidən narazılıq ifadə olunur. Hətta Avropada belə yanaşma var ki, əgər Luiziana ştatının ərazisi Amerikaya satılmasaydı, bu gün Fransa başqa statusda olardı. İndi də Ermənistanla münasibətdə həmin xətti müşahidə edirik. Baxmayaraq ki, Ermənistan Fransa ilə yaxındır, Beynəlxalq Frankofoniya Təşkilatın-

da bir yerdədirlər, ermənilər fransızdillilə olmasalar da. Sadəcə, bu, Fransanın siyasətidir”. **A.Nağı Rusiyanın müqavimətinə də diqqət çəkdi:** “Mariya Zaxarova iki məqamı vurğuladı. Həm bölgəni ABŞ ilə münasibətlərdən çəkəndirməyə çalışdı. Təxminən belə bir fikir səsləndirmiş olur ki, ABŞ regiona gələcəksə, münaqişə ocaqları yenidən alovlanacaq, münaqişələr bitməyəcək. Bu xəbərdarlıqlarda müəyyən məntiq var. ABŞ regiona gələcəksə, o halda təbii olaraq Ermənistan müəyyən öhdəliklərini yerinə yetirməlidir. Bu ölkənin isə Azərbaycan, Türkiyə, hətta Gürcüstan qarşı ərazi iddiaları var. ABŞ-dən ciddi dəstək alacaq erməni revansistləri heç vaxt sakit oturmayacaqlar. Ermənistanda əsas xətt ondan ibarətdir ki, bu gün Azərbaycan, Türkiyə güclüdür, bu iki ölkəyə məğlub olsalar da, son deyil. İddialar, proqnozlar var ki, yaxın zamanlarda bu iki ölkə zəifləyəcək, hətta 2030-cu ilədək Azərbaycanın neft-qaz ehtiyatları tam tükənəcək, bütün bunlardan sonra ermənilər hərəkətə keçməyi planlaşdırırlar. Buna görə də həm silahlanırlar, həm də müəyyən gedişlər həyata keçirməyə çalışırlar. Keşiş Baqrat kimi adamların əli ilə revansistləri gündəmdə saxlayırlar. Rusiyanın qoyduğu digər məsələ var ki, ABŞ regiona gələrsə, bu, qüvvələr nisbətini pozacaq, vəziyyəti dəyişəcək. Əmindir ki, ABŞ Ermənistandan meydança kimi istifadə etmək məqsədi güdür. Son 100 ildə Rusiya Ermənistandan Türkiyə, Azərbaycan, İrana qarşı platsdarm kimi istifadə edibse, indi də ABŞ-ın belə bir marağı var. Özü də havayı pendir tələdə olur, bunu da ermənilər unutmamalıdır”. **Partiya sədri ABŞ-ın sülh məsələsində niyə bu qədər maraqlı olmasını da səbəbsiz saymır:** “Nümayəndə nümayəndə ardınca səfər edir regiona. Danışıqların gedişində hər dəfə sülh imzalanması ön plana çəkilir. ABŞ Ermənistanı sakitləşdirib, rahat şəkildə regiona gəlmək istəyir. Ağ Ev tezliklə sülhün əldə olunmasına çalışır, amma Rusiyanı kənarda saxlamaq şərtilə. Belə bir vəziyyətdə isə sülhün əldə olunması real görünür”.

□ **E.PAŞASOY,**
“Yeni Müsavat”

Güllü general

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Kəmiş deputat, Hacı Rəcəblinin uşaqlıq dostu Hüseynbala Mirələmovun oğlu su pulunu vermirmiş. İdarə övladı məhkəməyə çəkibdir. Mənə maraqlıdır, görəsən, onun suyunu kəsmək çətin-dirmi? Sadə vətəndaşın 5-10 manat borcu yarananda dərhal kəsirlər, borunun ağzına elə tıxac vururlar, dəniz allahı Neptun gəlsə, dartıb çıxara bilməz. Deputat və olin-qarxın oğlu maddi sərvətləri israf edəndə isə uzağı məhkəməyə verilir.

Başqa israfçılıq hadisəsi keçmiş qərargah rəisimiz, general Nəcməddin müəllim ətrafında ortaya çıxıbdir. Vəzifədə olarkən çiçək dükanından 60 min manatlıq gül-çiçək, 14 min manatlıq dibçək alıbdir. Sitat: "21 min manata 6 dəst (cəmi 36 ədəd) armudu stəkan, 8 min manata isə 80 butulka (biri 100 manat) çaxır alınıb. Sadıkovun şəxsi istifadəsinə verilən 29 min manatlıq armudu stəkan və çaxırın pulu dövlət hesabına ödənilib". Ümumilikdə Nəcməddin müəllim 800 min manata yaxın pulu 4 ildə tədbirlərə-zada əridibdir.

Əlbəttə, yeyib-içən oğlan yaman olmaz və Nəcməddin müəllimin belə fəaliyyətlərinin canlı şahidiyəm. Mən əsgərlikdə olanda Göygöldə "Mirəcəfər Bağirovun daçası" adlı obyekt vardı, ordumuzun aktivində idi və vaxtaşırı Nəcməddin müəllim orada yeyib-içməyə gəlirdi. Üstəlik, tək olmazdı - kollektivə yelbeyin xanımlar da cəlb edilirdi.

Eyni zamanda biz generalın sülh quşu olmasını görmüşük, nə qədər ki, o, vəzifədə idi, biz cəbhədə heç zad əldə edə bilmirdik. Bax, həmin 60 min manatlıq çiçəklər də atəşkəsin təmini üçün sərf olunmuşdur: Nəcməddin müəllim minamyota gül qoyub ermənilər tərəfə atırdı (eynilə Benksi-nin məşhur personajı kimi). Lakin alçaq düşmənlər onun bu sülhsevərliyini qiymətləndirməkdə çətinlik çəkirdi. Bu zaman general qəmlənir, 100 manatlıq çaxır 21 min manatlıq armudu stəkana töküb başına çəkirdi. Getsin o günlər gəlməsin, çox əziyyət çəkdi. Axırncı dəfə Dubayda görmüşdülər, yaman sınımışdı, hirsindən özünü günə verirdi.

Mən eşitdiyimə görə Nəcməddin müəllim asudə vaxtlarında şeir yazırmış: "Vətən mənə oğul desə nə dərdim, 14 mini dibçəklərə verərdim!"

Bəli. Bəzən gülün həll elədiyi problemi güllə həll eləmir. Bu mahnının sözləri də Nəcməddin müəllimə məxsusdur: "Gül ki, gül ki, ürəyim gülsün".

Sözləşmə, ötən yazılarımızda Filarmoniyada aparılan əməliyyatın ucundan-qulağından xəbər vermişdik. Sonrakı günlərdə bir az da aydınlıq gəldi, deyir, özgə əmlakını talama və külli miqdarda rüşvət alma da daxil olmaqla bir neçə maddə ilə cinayət işi başlanıb, Filarmoniyanın əməkdaşı Rəşad Məmmədov haqqında iyulun 5-də məhkəmənin qərarı ilə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Vallah, vurun mənə öldürün, bəzi şeyləri dərk edə bilmirəm. Məsələn, bax bu yoldaş Filarmoniyada külli miqdarda rüşvəti kimdən alıb, necə alıb, nə üçün alıb? Filarmoniya, adından göründüyü kimi, musiqi tədbirləri keçirilən, musiqini təbliğ edən bir obyektdir. Əsasən də klassik musiqi konsertləri olur. O şeylər ki, uca millətimizə pulsuz konsertini verirsən, gedib baxan olmur. Havadan yazmıram, dəfələrlə Muğam Mərkəzində-filanda müşahidə eləmişəm (buradan "Cadenza" orkestrinin heyətinə salam göndərirəm).

Dirijordan külli miqdarda rüşvət almaq mümkündürmü? Yaxud skripkaçını aldadıb əmlakını talan edirsən. Nə bilim, piano satıb yerinə sintezator qoyursan... Hər halda, burada Nəcməddin müəllim kimi yeyinti etmək imkanları kasaddır axı. Ya mən avam adamam və səhv edirəm? Oxuculardan xahiş edirəm, əgər Filarmoniyada külli miqdarda rüşvətin, həmçinin əmlakın talanı mexanizmləri barədə nəse bilgiləri, versiyaları varsa, mənə yazsınlar. Əməli cə marağımı oyadıb.

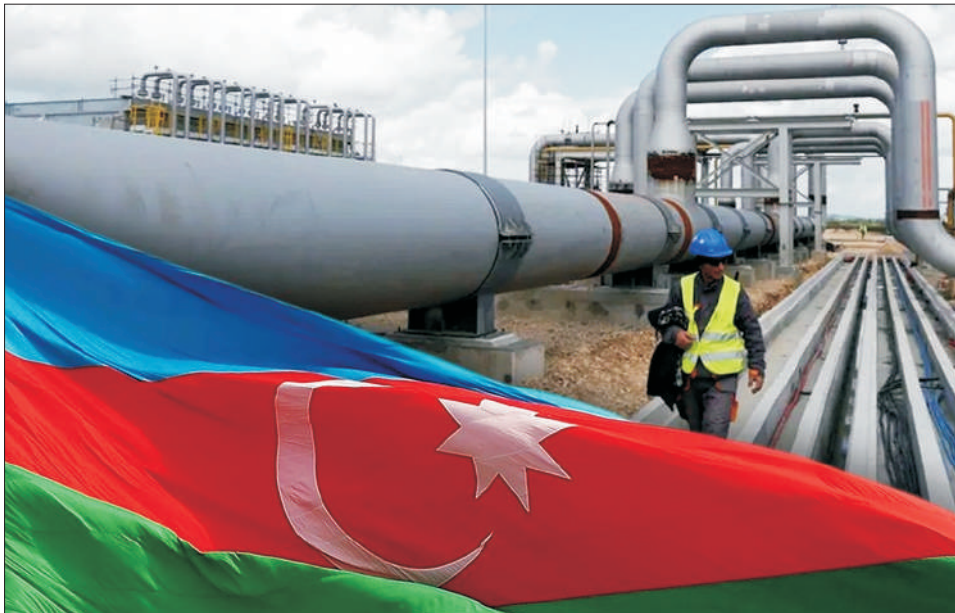
Baş nazir Nikol Paşinyanın rəhbərlik etdiyi hakim "Vətəndaş müqaviləsi" Partiyasından deputat Qurban Melkonyanın açıqlaması Ermənistanla çaxnaşma yaradıb.

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu barədə yerkras.org xəbər yayıb. "Qurban Melkonyan "artsax"ı (Qarabağ) Azərbaycanın bir hissəsi kimi tanıyanlardan biri olub. Vladimir Putin Ermənistanla səfər edərsə, onun həbsinin zəruriliyinə haqq qazandıran bu şəxs indi də Rusiya qazından imtina mövzusunun gündəmə gətirib. Ermənistan, nəhayət, müstəqil yaşamaq üçün Rusiya qazından tamamilə imtina etməlidir deyib", - xəbərdə bildirilir.

Politoloq Beniamin Matevosyan deputatın bəyanatını şərh edərək erməni cəmiyyətinin narahatlığını ifadə edib: "Bu gün Ermənistan qaz istehlakının təxminən 65%-ni Rusiyadan alır və əsasən bu qazdan istifadə edir. Biz İran qazını nəzərə almırıq, çünki o, İran və Ermənistan arasında fəaliyyət göstərən "elektrik müqabilində qaz" sisteminin bir halqasıdır. Rusiya qazından tamamilə imtina etmək, onu Azərbaycan qazı ilə əvəz etmək lazım gələcək. Spiker Alen Simonyanın sözlərinə görə, biz faktiki olaraq Azərbaycan qazından istifadə edirik, baxmayaraq ki, o, bunun necə baş verdiyini dəqiq izah etmir", - deyə politoloq bildirib.

Matevosyan deyib ki, Rusiya qazından "müstəqillik" alan Ermənistan Azərbaycan qazından asılı vəziyyətə düşəcək, Qağık Melkonyan, Alen Simonyan, Armen Qriqoryan və digər hakimiyyət təmsilçiləri Azərbaycan qazından istifadədə problem olmadığının cəmiyyəti inandırmağa başlayacaqlar: "Ermənistanın enerji resurslarından asılılığını gören rəsmi Bakı çox güman ki, İrəvan qarşısında siyasi tələblər irəli sürəcək, bunun müqabilində ölkəni qazla təmin etməyə razılıq verəcək. Məsələn, Bakı on minlərlə azərbaycanlının İrəvana köçürülməsini tələb edə bilər. Azərbaycan isə azərbaycanlıların təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Türkiyə-Azərbaycan hərbi qrupunun Ermənistanla gətiriləcəyini bəyan edəcək. Əks halda, Ermənistan Azərbaycan qazı almayacaq".

Politoloqun "uzaqgedən nəticələri", xüsusilə Bakı və Ankaranın İrəvana ordu yeritməsi haqda dedikləri xəstə

İrəvanın yeni məkrli planı - Moskvanı "Azərbaycan qazı" ilə vurmaq

Politoloqa görə, ermənilər həm qaz ehtiyaclarını ödəmək üçün yollar axtarırlar, həm də ölkəmizin Rusiya ilə münasibətlərinə soyuqluq gətirmək istəyirlər

erməni təxəyyülünün məhsulu olsa da, o hesab edir ki, əslində Melkonyanın sözlərini daha ciddi qəbul etmək lazımdır. Amma bu açıqlama indilikdə İrəvanın Bakı ilə Moskvanın münasibətlərinə xələl gətirmək cəhdi kimi qəbul edilə bilər. Paşinyan hökuməti "danışan dili" vasitəsilə həm Rusiyayı qəzəbləndirmək, həm də Bakı ilə Moskva arasında gərginlik yaratmaq məqsədi daşıya bilər? İrəvanın Azərbaycan qazı ilə "qızınmaq" təklifi nə qədər səmimi midir? Paşinyan hökumətinin əsl məqsədi nədir?

"Alyans" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Abutalıb Səmədov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ermənistan hökuməti Rusiya ilə və onun qurduğu təşkilatlarla əlaqələri kəsmək istəyir: "İlk addım olaraq KTMT-dən başlayacaq və Ermənistan bu hərbi bloku tərk edəcək. Təbii ki, ondan sonrakı dövrdə Rusiya da buna cavab olaraq Ermənistan üçün faydalı olan rıçaqlardan onu məhrum edəcək. Avrasiya İqtisadi Birliyindən Ermənistan istəməsə də, yəqin ki, onu çıxaracaqlar. Rusiya Ermənistanla ucuz qiymətə qaz satmayacaq. Hətta İrəvan gələn qaza nisbətən ermənilərə xeyli baha başa gəlir. Üstəlik, Rusiyada işləyən erməni miqrantlar deportasiya olunacaq. Bu da ermənilərin çox ciddi qazancdan məhrum olmasını deməkdir. Ötən il Rusiyadan Ermənistanla 4 milyard

dollar Rusiyada işləyənlər pul göndərmişdilər və bu, kifayət qədər böyük məbləğdir. Rusiya Ermənistanı digər üstünlüklərdən də məhrum edəcək. Təbii ki, qaz təchizatı məsələsi götür-qoy edilməlidir. Qərbin yardımı ilə Ermənistan güman edir ki, qazı Azərbaycanla ala bilər. Ona görə də bəzi siyasətçilər indidən bunu deyirlər. Bu gün Azərbaycanın Ermənistanla verməyə qazı yoxdur. Ancaq yaxın zamanda Azərbaycan bunu ələyə bilər. Çünki qaz istehsalı artır, yeni yataqların istismara verilməsi də gözlənilir. Bu səbəbdən ermənilər indidən öz istəklərini elan edirlər. Başqa yolları da yoxdur. Çünki Qərbi yaxınlaşmaq istəyən Ermənistanın Rusiyadan ucuz qiymətə nəyisə almaq, xüsusilə qaz kimi strateji məhsulu almaq imkanı təbii ki, olmayacaq. Digər məsələlər barədə də Ermənistan düşünməlidir. Rusiya onun Qərbi üz tutmasını cəzalandırmaq üçün əlindən gələni edəcək".

Politoloqa görə, ermənilər həm qaz ehtiyaclarını ödəmək üçün yol axtarırlar, həm də məlum bəyanatlar verməklə Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinə soyuqluq gətirəcəklərini düşünür: "Hesab edirlər ki, Qərbi üz tutan Ermənistanı Rusiya qaz problemi ilə boğarsa və belə vəziyyətdə Azərbaycan qazı nəfəslik kimi döviyyəyə girərsə, Rusiya buna görə Azərbaycandan razı qalmayacaq".

Siyasi şərhçi vurğuladı ki, Ermənistan Azərbaycanla sülh müqaviləsi imzalamadan, şübhəsiz, onlara Azərbaycandan qaz verilməsi mümkün olmaz. İstər qaz məsələsində, istərsə də digər iqtisadi məsələlərdə əməkdaşlıq üçün mütləq sülh sazişi imzalanmalıdır: "Sülh sazişinin imzalanması üçün isə Ermənistan konstitusiyasında Azərbaycana qarşı ərazi iddiası ləğv edilməlidir. Ermənilər özlərini normal qonşu kimi aparsalar, əməkdaşlıq pəncərəsi açılacaq. Ancaq qonşuluğa yaraşmayan "ideyalar" irəli sürməkdə davam edəcəklərsə, təbii ki, Azərbaycan əlində olan rıçaqlardan istifadə eləyib Ermənistanla təzyiq göstərəcək. Ancaq erməni politoloqun dediyindən fərqli olaraq rıçaq deyərək Azərbaycan hərbi qüvvələrinin İrəvana yeridilməsindən söhbət getmir. Ermənistan Azərbaycana qarşı hiyləgərlikdən əl çəkməlidir və normal qonşuluğu öyrənməlidir. Çünki normal qonşuluq hamımızın maraqlarına uyğundur. Hesab edirəm ki, ermənilər bu yolu seçsələr, Azərbaycana qarşı müxtəlif sərəm iddialardan imtina etsələr, Azərbaycandan qaz almaq imkanları olacaq, həm də Azərbaycanın verdiyi digər üstünlüklərdən istifadə etmək imkanı olacaq".

□ **Elibar SEYİDAĞA,**
 "Yeni Müsavat"

Azərbaycan BRİCS-in təməli üzvü olmaq istəyir. TASS agentliyinin məlumatına görə, bu barədə VI çağırış Azərbaycan Milli Məclisinin sədri Sahibə Qafarova BRİCS ölkələrinin həftəsonu X Parlament Forumunun Sankt-Peterburqda keçirilən plenar iclasında çıxışı zamanı deyib.

“Azərbaycan xarici siyasətində dialoqu, əməkdaşlığı və həmrəyliyi təşviq edir. Bu, ikitərəfli münasibətlərə və beynəlxalq platformalar çərçivəsində fəaliyyətə aiddir. Xüsusilə bu, BRİCS-lə əməkdaşlığa aiddir. Azərbaycan artıq BRİCS-ə qoşulmaq arzusunı ifadə edib”, Qafarova bildirib. Onun sözlərinə görə, parlamentlər səviyyəsində əməkdaşlığın inkişafı bu məqsədə nail olmağa kömək edəcək.

Qeyd edək ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putin tədbirdə çıxışında deyib ki, hazırda

Bakı Peterburqda mövqeyini qətiləşdirdi - niyə BRİCS, niyə indi?

Azərbaycanın üzvlüyü bizim qütbləşən dünyada manevr imkanlarımızı artırmağa xidmət edə bilər, bu təşkilatla geniş əməkdaşlıq iqtisadi cəhətdən də maraqlarımıza uyğundur

tutan qondarma dünya nizamını qorumağa çalışaraq, Avropa qitəsində, Yaxın Şərqdə və Asiya-Sakit Okean regionunda sabitliyi pozur. BRİKS-i indiki gərgin dünya gündəmində yalnız iqtisadi təşkilat kimi qiymətləndirmək olmur. Xüsusilə təşkilata dönmə sədri olan Rusiya rəsmi-

mövcuddur. Həmçinin təşkilatın qeyri-rəsmi patronu olmaq məsələsində də hiss olunur ki, Rusiya və Çin arasında rəqabət mövcuddur. Hindistanın da, dediyim kimi, hələlik bu təşkilatın konkret siyasi hədəflərinin olmasında marağı yoxdur. O səbəbdən hesab edirəm ki, Azərbaycanın

sı təşkilatdır. BRİCS - abbreviaturası da bu 5 dövlətin adının baş hərfini özündə ehtiva edir. Ötən 15 ildə təşkilata yeni üzv qatılmasa da, bu il üzvlərin sayı birdən-birə ikiyə qatlanıb. Belə ki, 2024-cü ilin yanvarında İran, Misir, Efiopiya və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri təşkilata qatılıb. Səudiyyənin də

NATO-ya qarşı yeni blok formalaşır

Rusiyanın yaratmağa çalışdığı bu bloka Belarus və Çin cəlb edilib

“Çin və Belarus qoşunlarının Brest şəhəri yaxınlığında birgə hərbi təlimləri iyulun 19-na qədər davam edəcək. Kod adı “Eagle Assault” (Qartal hücumu) olan bu təlimlər Polşa sərhədindən 5 kilometr aralıda keçirilir. Təlimlərin müddəti də diqqəti cəlb edib: 11 gün”.

“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin yaydığı təhlildə belə deyilir. Bildirilir ki, antiterror təlimləri çərçivəsində hər iki ölkənin hərbi qulluqçuları gecə desant əməliyyatı, su maneələrinin aşılması və əməliyyatların aparılması üzrə məşqlər həyata keçirirlər. Bu təlimləri NATO-nun Vaşinqton toplantısına cavab kimi qiymətləndirmək olar: “Beləliklə, NATO-ya qarşı yeni blok formalaşmaqdadır. Rusiyanın yaratmağa çalışdığı bu bloka Belarus və Çin cəlb edilib. Qərbi Rusiyanın Ukraynaya hücumuna qarşı fəaliyyətini genişləndirərkən, Moskva da tərəfdaşlarını ətrafında toplamağa çalışır. Moskva üçün Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı artıq yetərli deyil, daha böyük hərbi quruma ehtiyac duyur. Belarus Rusiyanın Ukraynaya qarşı müharibəsində birbaşa iştirak etməsə də müttəfiqini logistik dəstək və aviabazalarla təmin edib.

Belarus-Çin birgə hərbi təlimləri Polşa yaxınlığında keçirildiyinə görə Şimali Atlantika Blokunun ciddi narahatlığına səbəb olub. Siyasi ekspertlər təlimlərin “Qartal hücumu” adlandırılmasına da diqqət cəlb ediblər. Qartal ABŞ-ın milli simvolu sayılır. Əslində Çin ABŞ və digər NATO ölkələri ilə qarşıdurma maraqlı deyil. Ancaq Tayvan məsələsinə görə Çinlə Qərbi arasında münasibətlər gərginləşib. Ona görə də Çin Qərbi tərəfindən sıxışdırılan Rusiyaya yaxınlaşmağa məcbur olub. Çin hakimiyyətinə yaxın “Global Times” qəzetində yayımlanan məqalədə Çinlə Belarusun Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində əməkdaşlıqlarını dərinləşdirdiyi bildirilib. Məsələ burasındadır ki, Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı hərbi əməkdaşlığa hədəflənmiş təşkilat deyil”.

■ “Yeni Müsavat”

BRİCS qarşılıqlı fəaliyyətin bütün sahələrində - siyasət və təhlükəsizlik, iqtisadiyyat və maliyyə, mədəni və humanitar əlaqələr üzrə fasiləsiz işləyir. Putin həmçinin gələcəkdə BRİCS-in öz parlament assosiasiyasının ola biləcəyinə inandığını bildirib. “BRİCS-in hələ ki özünün institusional parlament strukturu yoxdur, amma mən inanıram ki, gələcəkdə bu ideya mütləq həyata keçiriləcək”.

Rusiya Dövlət Dumasının spikeri Vyacheslav Volodin isə deyib ki, BRİCS iştirakçılarının sayının artması çoxqütblü və ədalətli dünya nizamına olan tələbi açıq şəkildə təsdiqləyir.

“BRİCS dünya nizamının sütunlarından biri kimi özünü inamlı təsdiq edir”. Federasiya Şurasının rəhbəri Valentina Matviyenko təşkilata bu cür qiymət verib. “Bu, dinamik inkişaf edən bir mexanizmdir, əməkdaşlıq qarşılıqlı hörmət, bərabərlik, açıqlıq və konsensus prinsiplərinə əsaslanır, burada hökmranlığa və ya öz iradəsini tətbiq etmək istəyinə yer yoxdur”, - Matviyenko deyib. Onun fikrincə, kollektiv Qərbi ölkələri, qanunlara əsaslanan və faktiki olaraq inhisarçılıqla dominant mövqə

lərinin çıxışları onu deməyə əsas verir ki, əslində çoxqütblü dünya düzenində öz sözünü deyəcək bir təşkilatın formalaşdırılmasından söhbət gedir. Bu, Azərbaycanın iqtisadi maraqlarına cavab verir, bəs siyasi maraqlarına necə?

AMİP sədrinin beynəlxalq əlaqələr üzrə müavini Elşən Mustafayev hesab edir ki, Azərbaycana BRİCS-lə əməkdaşlığın xeyri ola bilər: “Ölkənin 4 qitəsindən olan nəhəng təmsilçiləri ilə BRİCS həm əhəli sayına, həm də iqtisadi potensialına görə cəlbəedici təşkilatdır. Bu təşkilatla əməkdaşlıq və onun yaradacağı imkanlardan istifadə etmək hazırda vacib və əhəmiyyətlidir. Digər tərəfdən, nəzərə almaq lazımdır ki, BRİCS yalnız iqtisadi maraqların cəmləşdiyi bir təşkilatdır. Rusiya və Çin bu təşkilatı eyni zamanda siyasi və hərbi birliyə keçirməkdə maraqlı olublar. Amma hələ ki buna nail olunmayıb. Çünki burada hər şey göründüyü kimi sadə və asan deyil. Məsələn, Hindistan Fransa ilə, Cənubi Afrika Respublikası ABŞ-la sıx əməkdaşlıq edir və paralel olaraq iqtisadi mənəfi baxımından Avropa İttifaqı və ABŞ-la əlaqələr

BRİCS-lə əməkdaşlığı iqtisadi cəhətdən maraqlarımıza uyğundur. Həm də bu birlik Avropa İttifaqı ölkələri ilə iqtisadi münasibətlərimizə maneə olmayacaq. Siyasi cəhətdən isə hələ təşkilatın özü belə birlik nümayiş etdirmir və hərbi cəhətdən isə ümumiyyətlə, söhbət belə getmir. Bu da hazırda bizim üçün daha məqsəduyğundur. Çünki siyasi və hərbi birliyin olması o deməkdir ki, təşkilatın üzvləri Rusiya və İranla bağlı gedən proseslərdə neinki bitərəf, konkret olaraq bu ölkələrin yanında olmalıdırlar. Belə bir perspektiv isə hələ görünmür və ilk olaraq Çin buna getməyəcək. Beləliklə, düşünürəm ki, Azərbaycana BRİCS-lə əməkdaşlığın xeyri ola bilər. Həmçinin qarşıda Türkiyə də eynilə bizim kimi bu təşkilatla əməkdaşlığa maraqlı göstərir. Bu da birlikdə orada istənilən statusda təmsil olunmaq üçün yetərlidir”.

Beynəlxalq münasibətlər üzrə şərhçi Şəhla Cəlilzadə bu təşkilatın önəmini artıran bir sıra səbəbləri açıqladı: “BRİCS 2009-cu ildə 5 üzv dövlət - Braziliya, Rusiya, Hindistan, Çin və Cənubi Afrika Respublikası tərəfindən yaradılan hökumətlərə

üzvlüyü gündəmə gəlib, lakin hələ ki təsdiqlənməyib. Argentina da 2023-də üzvlük niyyətini bəyan edib, lakin daha sonra fərqli xarici siyasi kurs seçildiyi üçün (Çindən asılılığın azaldılması məqsədilə) geri çəkilib. Hətta ötən ay Pakistan da üzvlük üçün müraciət edib. Lakin Hindistanın bu məsələdə mövqeyi birmənalı olmayacaq. Çin və Hindistan arasında tarixi rəqabət (hətta 1962-ci ildə sərhəd müharibəsi olmuş, Tibet məsələsi indiyədək gündəmdə saxlanılır) bu birliyin gələcəyinə uzun müddət kölgə salsada, görünən odur ki, Hindistan da global manevr imkanlarını qorumaq üçün ABŞ-la nə qədər isti münasibətlər saxlasa da, BRİCS-ə üzvlüyü rədd etmir. Belə ki, 2014-də Hindistan ABŞ-ı “Əsas müdafiə tərəfdaşı” olaraq bəyan edib. Bununla belə, BRİCS-in yeni dünya nizamında yeni bir rol almasına Hindistan da dəstək verir. Təbii olaraq, burada aparıcı qüvvə Çindir.

BRİCS dünya əhalisinin 46%-ni, dünya ÜDM-nin 36%-ni, global ticarətin 25%-ni əhatə edir. Yeni üzvlərin qatılması bu təşkilatın coğrafi arealını genişləndirməklə, burada ticarətin və

maliyyə nizamlanmasının, xüsusilə enerji-neft-qaz sektorunda, həmçinin digər sahələrdə daha da güclənməsi, yeni təhlükəsizlik çətinirinin formalaşması və Çinin təsir sferasının genişlənməsi deməkdir. Görünən o ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsi fonunda artan global qütbləşmədə dünya dövlətləri öz tərəflərini seçməlidirlər və bir sıra dövlətlər Qərbin artan təsirini neytrallaşdırmaq üçün BRİCS-ə üzvlüyü seçirlər. Çin təşkilatın genişlənməsində maraqlıdır. Qərbi əməkdaşlıq imkanları olmayan (məsələn, sanksiya altında olan Rusiya və İran kimi) dövlətlər də, o

cümlədən Qərbi manevr imkanlarını artırmaq istəyən (Hindistan kimi) dövlətlər də BRİCS-i özləri üçün faydalı platforma hesab edirlər. Çünki burada Qərbin təsis etdiyi ticari-maliyyə strukturlarına alternativlər təqdim olunur. Hətta BRİCS-in dolların maliyyə gücünü sonlandıracağı araşdırılır. Yeni təhlükəsizlik çətinləri dövlətlərin imkanlarını, o cümlədən sanksiyalardan yayınmaq imkanlarını artırır. Odur ki, Azərbaycanın üzvlüyü bizim qütbləşən dünyada manevr imkanlarımızı artırmağa xidmət edə bilər”.

■ Cavanşir ABBASLI, “Yeni Müsavat”

Bakı Hərbi Məhkəmə-sində hakim Fikrət Əliyevin sədrliyi ilə Müdafiə Nazirliyi Maliyyə və Büdcə İdarəsinin sabiq reisi general-mayor Nizami Məmmədovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam edir.

Yada salmaq ki, Nizami Məmmədovla birgə müttəhimlər kürsüsünə Hərbi Hava Qüvvələrinin Maliyyə Xidmətinin sabiq reisi, polkovnik Cəlal Kazımov, Quru Qoşunların Maliyyə İdarəsinin reisi Bayram Bayramov və Hərbi Dəniz Qüvvələrinin Maliyyə Xidmətinin sabiq reisi Vüsal Əlizadə çıxarılıblar.

Hazırda prosesdə şahidlərin dindirilməsi mərhələsi davam edir.

Son prosesdə Cəlal Kazımovun vəkili Əli Adıgözəlov vəsatətlə çıxış edib. O bildirib ki, cinayət işində çoxsaylı şəxslərin ad mövcuddur. Həmin şəxslərin kart hesablarına pullar köçürülüb və mənimşənilib.

Vəkil qeyd edib ki, həmin şəxslərin cinayət işində izahatları var və onlar "ölü canlar" deyillər. Vəkilin sözlərinə görə, kartlara köçürülmə yolu ilə 1 milyon manata yaxın pulun mənimşənilməsindən söhbət gedir. Vəkil həmin şəxslərin məhkəməyə çağırılması və dindirilməsinin təmin olunmasını istəyib. Məhkəmə isə vəsatəti təmin etməyib. Məhkəmə belə qərara gəlib ki, qeyd edilən şəxslərin cinayət işində izahatları var, sənədlərin tədqiqi mərhələsində araşdırma aparılacaq. Daha sonra məhkəmə cinayət işində olan sənədləri tədqiq edib. Sənədlərin arasında təqsirləndirilən şəxslərin xidməti fəaliyyətləri ilə bağlı xasiyyətnamələr də var.

Hərbi Dəniz Qüvvələrinin istintaq orqanına göndərdiyi xasiyyətnamədən məlum olur ki, Vüsal Əlizadənin xidmət dövründə şəxsi heyətlə münasibətləri həmişə yaxşı olub, heç bir nöqsan və cəza

General Sadıkov üçün bahalı armudu stəkan, 8 min manatlıq çaxır...

Bakı Hərbi Məhkəməsinə davam edən prosesdə Müdafiə Nazirliyinin Baş Qərargahının sabiq reisi haqda yenə ilgincliklər açıqlandı

Almayıb. Amma Hərbi Hava Qüvvələrinin reisi olmuş Ramiz Tahirovun Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Baş İstintaq İdarəsinə göndərdiyi rəy-də maliyyə xidmətinin reisi olmuş Cəlal Kazımov mənfəəti xarakterizə olunub.

Cəlal Kazımovun vəkili Əli Adıgözəlov bildirib ki, müdafiə etdiyi şəxsə qarşı verilən xasiyyətnamə qərəzli olub. Vəkil qeyd edib ki, Cəlal Kazımov döyüş bölgələrində olub, xidmətinin, ona verilən tapşırıqların öhdəsindən layiqincə gəlib. Cəlal Kazımovun özü də bu xasiyyətnamənin qərəzli olduğunu deyib. O bildirib ki, 30 il xidmət edib və heç vaxt töhmət və ya cəza almayıb. Təqsirləndirilən

Bayram Bayramovla bağlı Quru Qoşunlarının rəhbərliyi tərəfindən göndərilən rəy-də o, xidməti dövründə müsbət xarakterizə olunub.

Rəy-də göstərilir ki, Bayram Bayramov xidmət dövründə heç bir vaxt töhmət almayıb. Amma hakimlərin açıqladığı sənədlərdən məlum olub ki, Bayram Bayramov əvvəllər məhkum olub. Rəsmi sənədlərə görə, B. Bayramov Cəlilabad Hərbi Məhkəməsinin 24 noyabr 2017-ci il tarixli hökmü ilə Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-ci (külli miqdarda mənimşəmə və ya israf etmə) və 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) maddələri ilə təqsirli bilinib, ona

Cinayət Məcəlləsinin 62-ci maddəsi tətbiq olunmaqla cəzadan da aşağı həddə cəza təyin olunub. Həmin hökmə Bayram Bayramov 500 manat miqdarında cərimə olunub. Hakimlərin elan etdiyi sənədlərə görə, Vüsal Əlizadə 2020-ci ildə Vətən müharibəsində iştirak edib. Buna görə də o, Ağdamın işğaldan azad olunması, Ordunun 100 illiyi medalı ilə təltif olunub. Müdafiə nazirliyinin göndərdiyi rəy-də isə məlum olub ki, general Nizami Məmmədov xidməti dövründə heç bir töhmət və ya cəza almayıb. Rəy-də general xidməti ilə bağlı müsbət xarakterizə olunub.

Hakimlər Müdafiə Nazirliyinin İşlər İdarəsinin reisi Elnur Süleymanovun istintaqa göndərdiyi hesabatı açıqlayıb. Elnur Süleymanov nazirlikdə son illər ərzində xərcləri açıqlayıb. Hesabatda qeyd olunub ki, nazirlikdə 2015-2019-cu illərdə tədbirlərə 713 min xərc çəkilib. Bəzi mühüm tədbirlər üçün nazirliyin sifarişləri ilə "Ağ çiçəyim" gül salonları şəbəkəsindən həmin illər ərzində 60 min manatlıq gül alınıb. Dibçəklərin alınması üçün isə 14 min manat xərclənib.

Hesabatda Müdafiə Na-

yə xidmətinin sabiq reisi Vüsal Əlizadə, Müdafiə Nazirliyinin Satınalmalar və Təchizat İdarəsinin sabiq reisi polkovnik Mahir Şirvanov, həmçinin nazirliyin Satınalmalar və Təchizat İdarəsinin sabiq reisi Məlikməmməd Qurbanov, nazirliyin mənzil istismar idarəsinin sabiq reisi polkovnik Fikrət Mirzəyev Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin keçirdiyi xüsusi əməliyyat nəticəsində həbs ediliblər. Təqsirləndirilən şəxslər dövlət büdcəsindən ayrılan pulları mənimşəməkdə ittiham ediliblər.

Xatırladaq ki, cinayət işi

zirliyinin Baş Qərargah reisi olmuş Nəcməddin Sadıkovla bağlı bəzi xərclər açıqlanıb. Nəcməddin Sadıkov 6 dəst armudu stəkanın alınması üçün 21 min manat xərclənib. Bundan əlavə, ona 80 butulka çaxır alınıb ki, həmin çaxırların birinin qiyməti 100 manat olmaqla 8 min manat xərclənib.

Qeyd edək ki, Müdafiə Nazirliyinin Maliyyə və Büdcə İdarəsinin sabiq reisi general-mayor Nizami Məmmədov, Hərbi Hava Qüvvələrinin (HHQ) Maliyyə Xidmətinin sabiq reisi polkovnik Cəlal Kazımov, Quru Qoşunların maliyyə idarəsinin sabiq reisi Bayram Bayramov, Hərbi Dəniz Qüvvələrinin maliyyə

üzrə ümumilikdə dövlətə dəymiş ziyan 143 milyon manatdır.

Cinayət işləri ayrı-ayrı icraatlarda baxılması üçün məhkəməyə göndərilib. İstintaq dövründə dövlətə vurulmuş ümumi ziyanın 40 milyon manatı ödənilib. Cinayət işi üzrə Maliyyə Nazirliyi zərərçəkmiş qismində tanınıb. Təqsirləndirilən şəxslərin hər birinə Cinayət Məcəlləsinin 179.4-cü (xüsusi ilə külli miqdarda ziyan vurmaqla mənimşəmə törətmək) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

Növbəti proses iyulun 19-na təyin edilib.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Məşavət"

Keçmiş MTN-çi və konsul vəzifələrini niyə itirdi?

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin sabiq sədri Mübariz Qurbanlının zamanından burada işləyən iki müavinin işdən uzaqlaşdırılma səbəbi...

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin iki müavini vəzifəsindən azad edilib. APA xəbər verir ki, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin birinci müavini Səyyad Salahlı və sədr müavini Siyavuş Heydərov Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə vəzifələrindən azad olunublar.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin Media və kommunikasiya şöbə-sindən məlumatı təsdiqləyiblər.

Səyyad Salahlı (Aran) 15 yanvar 1952-ci ildə İmişli rayonunda doğulub. O, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin filologiya fakültəsini və Bakı Dövlət

Universitetinin hüquq fakültəsini bitirib. Filologiya elmləri üzrə fəlsəfə doktorudur.

O, 1972-1989-cu illərdə pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olub. 1992-1995-ci illərdə "Səs" qəzetində baş redaktorun birinci müavini, 1995-2005-ci illərdə birinci və ikinci çağırış Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı olub. 9 oktyabr 2006-cı ildə Azərbaycan Respublikasının birinci dərəcəli fəvqəladə və səlahiyyətli elçisi diplomatik rütbəsi verilib.

Səyyad Aran 2006-2010-cı illərdə Türkiyə Respublikasının İstanbul

şəhərində Azərbaycan Respublikasının Baş konsulu olub. O, 2012-ci ildən Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət

Komitəsi sədrinin birinci müavini idi. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 21 iyul 2005-ci il tarixli Sərəncamı ilə "Tərəqqi" medalı, 20

iyul 2015-ci il tarixli Sərəncamı ilə "Əməkdar Jurnalist" fəxri adı, 14 yanvar 2022-ci il tarixli Sərəncamı ilə "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilib.

Ailəlidir, 3 övladı, 7 nəvəsi var.

Siyavuş Heydərov isə 1957-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Şəmkir rayonunda anadan olub.

O, 1982-1985-ci illərdə Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi Komsomol Komitəsində təlimatçı, katib müavini işləyib. 1986-2011-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsi - Milli Təhlükəsizlik Nazirliyində hərbi xidmətdə olub. Yaxın Şərq ölkələri üzrə təcrübəyə malikdir.

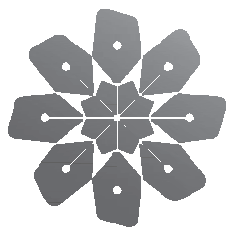
Sabiq müavin 2011-2014-cü illərdə Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentində çalışıb. 5 may 2014-cü ildən

Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsində sədr müavini vəzifəsində işləyirdi.

O, dövlət qulluğunda səmərəli fəaliyyətinə görə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 21 iyun 2017-ci il tarixli Sərəncamı ilə "Tərəqqi" medalı ilə təltif olunub. "Din və ideoloji təhlükəsizlik" və "Din və global təhlükəsizlik" kitablarının müəllifidir. Ailəlidir, iki övladı var.

Yada salmaq ki, bu ilin aprelində deputat Ramin Məmmədov Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri təyin edilib. Görünür, yeni komitə sədri bu qurumda arzu edilən yenilikləri etmək üçün Mübariz Qurbanlının zamanından burada işləyən iki müavinlə yollarını ayırmaq istəyib.

□ "Yeni Məşavət"

**Azərbaycan
Respublikasının
Mədlanın İnkişafı
Agentliyi**

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük "Vətən Müharibəsi"ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması

44 günlük müharibədə əldə edilən zəfərin indi diplomatiya savaşında qələbə ilə möhürünü vurmaq zamanıdır. Azərbaycan diplomatik masada tələskənliyə yol vermədən sülh müqaviləsi imzalamağa hazırlaşır. Ona görə rəsmi Bakı bütün tələblərində israrlıdır və xüsusən də Ermənistanın qanunvericilik aktlarına düzəliş etmədən sülh sənədi imzalanması gözlənilir.

Azərbaycanın bu tələbi Ermənistanda "daxili işə müdaxilə" kimi qiymətləndirilir, lakin baş nazir Paşinyan etiraf edir ki, konstitusiyaya dəyişikliklər labüddür. İrəvan anlayır ki, Azərbaycana və Türkiyəyə qarşı ərazi iddiaları hüquqi sənədlərdən götürülməyə, barışqı mümkün deyil. O baxımdan Vətən müharibəsində qazanılan nailiyyəti diplomatik masada da qələbəyə çevirməklə prosesi yekunlaşdırmaq qarşısında duran əsas siyasəti hədəfidir və Azərbaycan bu məsələdə işini möhkəm tutub, sülh yolunda ayaqlarımız altına döşənən bütün daşları təmizləmiş sənədə qol çəkən deyil. Elə prezident İlham Əliyev də aydın şəkildə anons verdi ki, Ermənistan öz konstitusiyasından bu iddiaları qaldırmayanadək sülh müqaviləsi olmayacaq. Baxmayaraq ki, ABŞ tələsdir, ən azı çərçivə sazişi üçün dəridən-qabıqdan çıxır, hətta keçmiş amerikalı həmsədr Bakının tələbini sonraya saxlamağa çağırır, amma Vaşinqtondan gələn bu siqnallara rəğ-

mən, Azərbaycan siyasətini dəyişmir. Üstəlik, Ermənistan sülh mövzusunda öz xeyrinə yalan piar aparır, guya sülhpərvərdir, paralel olaraq isə silahlanır. Bu da ciddi münaqişə və hərbi eskalasiya riski yaradır.

Üstəlik, istənilən vaxt Ermənistan konstitusiyadakı tələblərini əsas götürərək, sülhdən imtina edə və ərazi iddialarını yenidən gündəmə gətirə bilər. Amma Ermənistanın sərgilədiyi siyasət göstərir ki, onlar mövcud konstitusiyaya bu il dəyişdirmək niyyətində deyil. Çünki Paşinyan yeni konstitusiyanın 2026-cı ilin dekabrına qədər hazırlanması və qəbul edilməsi tapşırığı verir. Bu halda sülh sazişinə dair hansısa sənədin cari ildə qəbul edilməsi sual altına düşür.

Onu da demək lazımdır ki, Bakı və İrəvan arasında həm sərhəd, həm kommunikasiyanın hansı prinsiplərlə açılmasına dair fikir ayrılığı var. Azərbaycan haqlı olaraq uzunmüddətli proses olan sərhədin delimitasiyasını sülh sazişindən ayırmağı təklif edir,

Qarabağ

YENİ ÜSAVAT
N 122 (8495) 16 iyul 2024

44 günlük Zəfəri sülh masasında möhürləmək

Azərbaycan sülh müqaviləsinin imzalanması üçün tələsmir və ayağı altına qoyulan "əngəl daşları"nı təmizləyir - rəy

əks təqdirdə, sazişin imzalanması illərlə zaman ala bilər. Eyni zamanda kommunikasiyanın açılmasında "Azərbaycandan Azərbaycana prinsipi"nin tətbiqini istəyir, yeni Azərbaycandan Naxçıvana gedən sərnəşinlər və aparılan yüklər gömrük yoxlanışına məruz qalmamalı, bu yoldan istifadə edən digər ölkələrə gömrük qaydaları tətbiq edilməlidir. Ermənistanın bunu qəbul etməməsi sazişin imzalanmasını da çətinləşdirir, lakin İrəvan sonda bu tələbi qəbul etmək məcburiyyətində qalacaq, əks təqdirdə, "dalan ölkə" vəziyyətindən xilas ola bilməyəcək.

Hüquq müdafiəçisi Xəzər Teyyublunun fikrincə, Azərbaycanın müharibə meydanında qazandığı uğuru siyasəti masada uduzacağını proqnozlaşdırırlar yanılmış olduqlarını dərk edirlər: "Azərbaycan ilk gündən prosesi sistemli həyata keçirir. Bura keçmiş Laçın dəhlizinin ləğvi, ermənilərlə reintegrasiya işləri, ardınca antiterror əməliyyatı, sonra ikitərəfli razılaşma əsasında sülhməramlıların çıxarılması aiddir. Azərbaycan öz suverenliyini bərpa etmək istiqamətində Qazaxın 4 kəndini işğaldan bir güllə atmadan azad etdi, Tavuş istiqamətində sərhəd müəyyən olundu, bu da

aparılan siyasətin davamı idi. İndi sırada Kərki və daha üç anklav kənd var. Bakı bu məsələləri də həll edəcək. Biz erməniyə bir qarış torpaq güzəştə gedən deyilik. Fikrimcə, suverenliyin tam təmin olunması ilə bağlı bu kimi məsələlərin həllinə nail olduqdan sonra sülh sənədi imzalana bilər".

X.Teyyublu sülh sazişinə qədər niyyət protokolunun olmasını istisna etmir, lakin tarixi bir müqavilə üçün bütün məsələlər həll edilməli, heç bir siyasəti-hüquqi çətinlik qalmamalıdır: "Biz Ermənistanla gələcəkdə heç bir səbəb buraxmamalıyıq. Unutmayaq ki, bu gün Paşinyandır, sabah

xəstə təfəkkürlü bir Vazgen öl-kənin rəhbəri ola bilər və təzədən başlayar ki, Qarabağ uğrunda mübarizə aparmalıyıq. Odur ki, işimizi bərk tutmalı, onların bütün rıçaqlarını əllərindən almalıyıq. Mən inanıram ki, Azərbaycan dövləti Zəfər yolunda xalqın arzularını tam həyata keçirəcək və heç bir hüquqi problem qalmayacaq. Tarixi sülh sənədi də o zaman imzalanacaq ki, Ermənistanın heç vaxt bizə iddia irəli sürməyə əlində bəhanəsi olmasın".

Hüquq müdafiəçisi Paşinyanın referendumda gedəcəyini gözləyir: "Nikol yeni konstitusiyadan danışır. Bu, yaxşı əlamətdir. İkincisi, yeni qanunverici aktlarda Qarabağ məsələsi yer almıyacaq. Paşinyan referendumda xalqdan bu səsə almağa hazırlıq işi aparır. Ən əlverişli vaxtsa ümumxalq səsverməsinə gedəcək. Nəhayət, orada tək Qarabağ yox, Türkiyə məsələsi aradan götürüləcək, Avrointegrasiya ilə bağlı müəyyən niyyətlər ifadə olunacaq. Yeni referendum tək Azərbaycanla sülh müqaviləsinə görə olmayacaq. Bir sözlə, biz Ermənistanı sülhə məcbur edəcəyik. Özləri də anlayır ki, sülh yoxdursa, hər an sərhəddə toqquşma ola, erməni tabutları qapılara gedə bilər".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Emil SALAMOĞLU

Ordumuz Şuşa yaxınlığında olanda Əraqçı Bakıya niyə gəlmişdi?

Sabiq xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zərif Vətən müharibəsində Tehranın atəşkəs planının qəbul edilmədiyindən yazıb

Iranın keçmiş xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zərif Ermənistanın Tehranın atəşkəs planını necə rədd etdiyi barədə yazıb. Konkret.az xəbər verir ki, bu barədə erməni nəşrləri məlumat yayıb. Həmin xəbərlərdə vurğulanır ki, Zərifin yazdıqları baş nazir Nikol Paşinyanın 2020-ci ilin payızında daha əlverişli şərtlər daxilində müharibəni dayandıra biləcəyini təsdiq edir.

Zərif yazır ki, 2020-ci il oktyabrın 27-də İran prezidentinin xüsusi nümayəndəsi, xarici işlər nazirinin müavini Abbas Əraqçı Bakıda Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması üzrə ilk dəfə İran adından təşəbbüs edib. Azərbaycanın reaksiyası belə olub ki, İranın regional güc, regional dövlət kimi Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olması prosesində də

iştirak etmək hüququ var. Gələcəkdə ola bilsin ki, hansısa mexanizmlər, əlaqə qrupları olsun. İran da münaqişənin həllinə töhfə verə bilər.

Zərif yazır: "Bunu İranın Dağlıq Qarabağ nizamlanması planına rəsmi Bakı razılaşması hesab etmək olarmı? Əlbəttə, yox. Bakı diplomatik şəkildə bildirir ki, konkret atəş-

kəsin yaradılması ilə bağlı İranın vasitəçiliyi tələb olunmur, Tehran müharibədən sonrakı prosesdə, ola bilsin, hansısa mexanizmlər, təmas qrupları yaradılarda iştirak edə bilər".

İran prezidentinin xüsusi nümayəndəsi, xarici işlər nazirinin müavini Əraqçı 2020-ci il oktyabr ayının 29-da İrəvana səfər edib, bundan əvvəl Bakıda və Moskvada danışıqlar aparıb. Üstəlik, İranın təşəbbüsü Ermənistan və Azərbaycanın xarici işlər nazirlərinin Moskva, Paris və Vaşinqtonda apardıqları danışıqların ardınca baş tutub və bu danışıqların praktiki nəticəsi olmayıb.

İranın təşəbbüsü münaqişənin həlli və ya atəşkəsin yaradılması deyil, Tehranın Bakı və Moskva ilə həll etməyə çalışdığı müharibədən sonrakı Cənubi Qafqazda mövcudluğu idi. Sabiq xarici işlər naziri Zərif etiraf edir ki, Rusiya bu təşəbbüsü, yumşaq desək, müsbət qarşılamadı və Türkiyə ilə koordinasiya üstünlük verdi.

Və ümumiyyətlə, müharibənin bitməsinin mümkünlüyü ilə bağlı hər hansı diskussiyaya başlamazdan əvvəl nəzərə almaq lazımdır ki, 2020-ci il oktyabrın 8-9-da Rusiyanın xarici işlər naziri Lavrovun vasitəçiliyi ilə Moskvada Zohrap Mnatsa-

kanyan-Ceyhun Bayram danışıqlarından sonra İlham Əliyev "RIA Novosti"-yə müsahibəsində deyib ki, o, baş nazir Nikol Paşinyanın təsdiq etdiyi geri çəkilmə cədvəlini alandan sonra müharibə dayanaq".

Azərbaycan xüsusi təyinatlıları Şuşa yaxınlığında olarkən İran prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Əraqçı Bakıda olub. Digər fakt isə odur ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin oktyabrın 29-da Ermənistan və Azərbaycanın xarici işlər nazirləri ilə Cenevrədə görüşərək atəşkəs şərtlərini razılaşdıracağına dair razılığın əldə olunduğu mərhələdə İran təşəbbüsü göstərib.

"Həmin iclas bir gün gec keçirilsə də, heç bir nəticə vermədi. Hərbi əməliyyatlar davam edirdi, atəşkəsin təminatçısı məsələsi prinsipi- al idi. Burada ATƏT-in Minsk Qrupunun digər iki həmsədr ölkəsi - ABŞ və Fransa'nın rolu istisna olmaqla, Bakı ilə Moskvanın maraqları tamamilə üst-üstə düşürdü", - sabiq nazir mübahisə doğuran yazısında qeyd edib.

□ "Yeni Müsavat"

Türkiyə Prezident Administrasiyasının Kommunikasiya İdarəsinin rəhbəri Prof. Dr. Fəhrettin Altun 15 iyul Demokratiya və Milli Birlik Günü münasibətilə "Xain çevriliş cəhdi: 15 iyul 2016-cı il" başlıqlı bir məqalə qələmə alıb.

F.Altun məqalədə "2016-cı il iyulun 15-nə keçən gecə Türkiyədə demokratik yolla seçilmiş hökuməti dəvirmək məqsədilə xain çevriliş cəhdi həyata keçirildi. Fətlahçı Terror Təşkilatının (FETÖ) həyata keçirdiyi çevriliş cəhdi İstanbulda körpülərin bağlanması və tankların küçələrə çıxması ilə başladı.

Başda Türkiyə Böyük Millət Məclisi (TBMM), Prezident Sarayı və Ankara şəhər Baş Polis İdarəsi olmaqla bir çox dövlət qurumları bombalandı. Tezliklə hadisənin individual bir hadisə deyil, koordinasiyalı hücum olduğu məlum oldu.

FETÖ-nün çevriliş dəstələri prezidentimiz cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanı sui-qəsd məqsədilə hücum həyata keçirdilər. Prezidentimizin yerli televiziyada yayımlanan çağırışı ilə xalqımız öz demokratiyasını müdafiə etmək üçün meydanlara çıxdı. Milyonlarla vətəndaşımız gecə boyu çevrilişçi terror təşkilatına qarşı mübarizə apardı", - deyər vurğulayıb.

O qeyd edib ki, iyulun 16-da şəhər saatlarında Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin, Baş Polis İdarəsinin və öz demokratiyasını müdafiə edən millətin səyləri ilə xain çevriliş cəhdinin qarşısı alınıb və çevrilişçilər ələ keçirilib.

Xain çevriliş cəhdi- 15 iyul 2016-cı il!

Ərdoğanın sözçüsü məqalə yazdı

Fəhrettin Altun

"Hərbçi və mülki olmaqla ümumilikdə 252 şəhid verdik, 2740 qazımız oldu. 15 iyul gecəsi Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr Komandanlığını qorumaq üçün həyatı bahasına müqavimət göstərən və çevrilişin beyin komandasına daxil olan generalı zərərsizləş-

diren şəhid Ömər Halisdemir kimi qəhrəmanlar çevrilişçilərə qarşı sədd oldular. Vətəndaşlarımız bağlanan Boğaziçi körpüsündə onları öldürməyə cəhd edən çevrilişçiləri şəhid olmaq bahasına zərərsizləşdirə bildi. Bu, xalqımızın birliyinə və qətiyyətinə si-

naqdan keçirildiyi tarixi məqamlardan biridir.

Türkiyə hökuməti çevriliş cəhdinin ilk anlarından başlayın bərpası və günahkarların məsuliyyətə cəlb edilməsi üçün hərəkətə keçdi. Bu prosesdə prezidentimiz və dövlət rəsmilərinin verdiyi açıqla-

malarda çevriliş cəhdinin Türkiyə Silahlı Qüvvələrinə sızmış qanunsuz qruplaşma tərəfindən həyata keçirildiyi qeyd edildi.

Çevriliş cəhdinin arxasında FETÖ-nün olduğu dəqiqləşdi. Təşkilatın ABŞ-da məskunlaşan rəhbərinin dövlətin daxilindəki paralel struktur ilə bu xəyanətəkar əməli həyata keçirdiyi məlum oldu.

Əldə edilən zəfər tək cəhd Türkiyənin deyil, bütün dünyanın demokratiya tarixində ən şərəfli müqavimətlərdən biri kimi qeydə alındı.

Bu gün də mübarizəsini davam etdirən Türkiyə xüsusilə xaricə qaçan FETÖ fərariləri və liderlərinin təhvil verilməsi ilə bağlı dost və müttəfiq ölkələrdən həmrəylik gözləyir. Beynəlxalq aləmdə bir çox ölkələr Türkiyəyə dəstək və həmrəylik nümayiş etdirsə də, müttəfiqimiz olan bəzi dövlətlərin çevriliş cəhdinə reaksiyası adekvat olmadı.

Sözünə görə ölkələrin

mətbuatında çevriliş cəhdinin işıqlandırılma forması Türkiyəni qane etməkdən uzaq idi. Beynəlxalq miqyasda məsuliyyət daşıyan Qərb media orqanları 15 iyul gecəsi baş verənləri bəsitləşdirməyə çalışdı. Ölkəmizin demokratiyasını hədəfə alan qanlı çevriliş cəhdini "iki tərəf arasında münaqişə" kimi uğursuz bir ifadə ilə işıqlandırdılar.

15 iyul xain çevriliş cəhdindən sonra Pensilvaniya ştatında məskunlaşmış terror təşkilatı liderinin ekstradisiyası üçün bir çox cəhdlər edilsə də, müttəfiqimiz ABŞ-dan bu məsələ ilə bağlı müsbət cavab verilmədi. Demokratiyamız üçün təhlükənin olduğu bir vəziyyətdə göstərilən bu münasibət təəssüf doğurdu.

FETÖ-nün müttəfiq ölkələrimiz də daxil olmaqla bir çox fərqli coğrafiyada fəaliyyətini davam etdirdiyinin fərqindəyik. Tək Türkiyənin deyil, sərhədləri daxilində mövcud olduğu bütün dövlətlərin təhlükəsizliyini təhdid edən bu terror təşkilatına qarşı hər sahədə mübarizəmizi davam etdirəcəyik.

Xain çevriliş cəhdindən sonra demokratik təsisatlarını daha da gücləndirən bir ölkə olaraq vətəndaşlarımızın həyatını və ölkəmizin müstəqilliyini təhdid edən terror təşkilatına qarşı mübarizəmiz hər sahədə davam edəcəkdir.

O qanlı gecədə canlarını fəda edən vətəndaşlarımızın xatirəsini Türkiyənin istiqlalını və istiqlalını qoruyaraq ehtiramla anmağa davam edəcəyik", - Altun bildirib.

Xankəndinə uzanan "dil", Zəngəzurla bağlı geri addım...

İranın Ermənistandakı səfiri Mehdi Sübhənin "AzadlıqRadiosu"nun erməni xidmətinə müsahibəsində ziddiyyətli mövqe sərgiləməsinə səbəb nə?

Iranın Ermənistandakı səfiri Mehdi Sübhənin "AzadlıqRadiosu"nun erməni xidmətinə müsahibəsində Qarabağla bağlı sərəmsəm açıqlamaları Azərbaycanda ciddi narazılıqla qarşılanıb.

Yada salmaq ki, səfir bildirib ki, "Dağlıq Qarabağ"ın erməni əhalisi öz vətənlərini hiss etməmələri olub: "Qaçqınlar gələndə mən şəxsən Qarabağ camaatı ilə əlaqə saxladım, onlarla söhbət etdim, dedilər ki, "öz istəyimizlə evimizi tərk etməmişik". Heç kim evini könüllü tərk etmir. Onlar özlərini təhlükəsiz hiss etmədiklərini və bu səbəbdən evlərini tərk etdiklərini bildiriblər. Onlar könüllü gəlməyiblər, amma ümid edirik ki, onların öz evlərinə könüllü qayıtmaları üçün şərait yaradılacaq", - deyər sərəmsəm-ləyib.

"Orada şərait necə olursa-olsun, bununla bağlı dialoq və danışıqlar aparılmalıdır. Onlar üçün qərar siz yox, biz veririk. Düşünürəm ki, onlar danışıqlar aparmalıdır", - deyər səfir bildirib. Bununla da o, növbəti dəfə Azərbaycanın daxili işinə qarışmaqdan əl çəkməyib.

Amma nə baş veribse, Mehdi Sübhəni ilk dəfə olaraq regional məsələlərə bir qədər obyektiv mövqe nümayiş etdirib. Səfir elə həmin

müsahibəsində bildirib ki, Azərbaycanın irəli sürdüyü tələblərlə bağlı qərar verən Ermənistandır, lakin bu məsələdə mövqeyimiz ondan ibarətdir ki, biz sərhəd blokadasının açılmasının əleyhinə deyil, lehineyik: "Siz Azərbaycan və Türkiyə ilə qonşusunuz, daim düşmənçilik edə bilməzsiniz və bir gün onlarla bu məsələləri həll edəcəksiniz. Münasibətlər nizamlananda isə sərhədlərin açılması təbiidir. Biz Ermənistanın suverenliyi altında rabitə

kanallarının açılmasının tərəfdarıyıq. Bu, regionun bütün ölkələrinə şamil edilməlidir. Bizim Naxçıvanla sərhədimiz var və Culfadan İrəvanla dəmir yolu ilə, Şahtaxtdan (Naxçıvanın kəndi - red.) Arazdəyəyə avtomobillə də əlaqə saxlaya bilərik".

Halbuki zaman-zaman həm İran rəsmiləri, həm də səfir Mehdi Sübhəni Zəngəzur dəhlizini İranın "qırmızı xətti" adlandırır. Bəs Mehdi Sübhəni Qarabağdan könüllü gedən ermənilərlə bağlı qərə-

zini nümayiş etdirsə də, Zəngəzurla bağlı niyə fərqli mövqe nümayiş etdirir?

"Bizim.media" yazır ki, bunun bir sıra səbəbləri var: "Ən başlıcası odur ki, son zamanlar İran Azərbaycanla münasibətlərə yenidən baxır. Münasibətlərin yaxşılaşdırılması və sağlamlaşdırılması üçün pozitiv addımlar atır.

Nəzərə alaq ki, bu ilin may ayının 19-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və İran İslam

Respublikasının sabiq prezidenti Seyid İbrahim Rəisi Azərbaycan Respublikası ilə İran İslam Respublikasının dövlət sərhədində görüşmüşdülər. Sonrakı aylarda da iki ölkə arasındakı münasibətlərdə pozitiv dinamika var. İranın yeni prezidenti Məsud Pezeşkianla Azərbaycan Prezidenti arasında hər iki dövlətin mənafeyinə xidmət edəcək gözəl dialoq mühiti qurulub.

Məhz bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan Respublikası ilə İran İslam Respublikası arasında aparılmış danışıqlar nəticəsində 15 iyul 2024-cü il tarixindən etibarən Azərbaycan Respublikasının İran İslam Respublikasındakı Səfirliyi yeni ünvanda fəaliyyətini bərpa edib. Səfir və səfirliyin hazırkı heyəti İrana geri dönüş.

Səfirliyin işinin bərpası qarşılıqlı hörmətə və mehriban qonşuluğa əsaslanan Azərbaycan-İran əlaqələrinin gələcək inkişafına, iki ölkə arasında əldə edilmiş razılaşmaların və həlli zəruri olan məsələlərin icra olunması işinə töhfə verəcək.

Məhz bu səbəbdən səfir Mehdi Sübhəni son müsahibəsində fikirlərini xeyli dərəcədə korrekte edib. Amma köhnə vərdişlərindən tamamilə qurtulmayıb. O, yenə də ermənilərin eşitmək istədiyi bəzi fikirləri səsləndirib.

□ "Yeni Müsavat"

Ötən ildən başlayaraq Rusiya hakimiyyəti ölkəyə işləməyə gələn əmək miqrantları üçün qaydaları davamlı olaraq sərtləşdirir, gələnlərin iş icazəsi alması prosedurlarını çətinləşdirir. Maraqlıdır ki, Rusiyada qaydaların sərtləşdirilməsi, bir çox hallarda miqrantlara qarşı açıq ayrı-seçkilərin tətbiqi, hətta Ukraynadakı müharibəyə göndərilmək qorxusu belə Azərbaycan vətəndaşlarının şimaldakı qonşuya axınında azalmaya səbəb olmayıb.

Rusiyaya iş dalınca gedənlərin sayı artsa da, oradan Azərbaycana fiziki şəxslər tərəfindən göndərilən pulların həcmi sürətlə düşür. Belə ki, rəsmi statistika əsasən 2023-cü il ərzində pulköçürmə sistemləri ilə banklara ümumilikdə 2 milyard 468 milyon manat daxil olub, banklardan kənara isə 616,4 milyon manat köçürülüb. 2022-ci ildə bu məbləğlər müvafiq olaraq 5 milyard 798,6 milyon manat və 1 milyard 4,4 milyon manat təşkil etmişdi. Beləliklə, ötən il pulköçürmə sistemləri üzrə banklara daxil olan vəsait 3 milyard 330,6 milyon manat, banklardan kənara köçürülən vəsait isə 388 milyon manat azalıb. Bu isə o deməkdir ki, illik müqayisədə Azərbaycana pulköçürmələri 57,4 faiz, ölkədən xaricə köçürmələr isə 4,5 faiz azalıb.

Ötən il pul köçürmə sistemləri ilə banklara daxil olan bir ödənişin orta hesabla məbləği 526,6 manata düşüb. 2022-ci ildə orta məbləğ 915,9 manat idi.

2024-cü ilin yanvar-aprel aylarında Azərbaycanda banklara sürətli pulköçürmə sistemləri vasitəsilə 607,5 milyon manat vəsait daxil olub.

Azərbaycanda banklardan xaricə göndərilən vəsaitin həcmi isə 173,1 milyon manata bərabər olub. Nəticədə, sürətli pul köçürmə sistemləri vasitəsilə banklara daxil olan vəsaitin həcmi 28,8 faiz və ya 245,7 milyon manat, banklardan xaricə köçürmələri isə 23,1 faiz və ya 52 milyon manat azalıb. Qeyd edək ki, ötən ilin ilk 4 ayında Azərbaycanda banklara sürətli pul köçürmə sistemləri vasitəsilə 853,2 milyon manat daxil olub. Banklardan xaricə göndərilən vəsaitin həcmi isə 225,1 milyon manat təşkil edib.

Mərkəzi Bankın digər statistikasına əsasən, 2023-cü ildə xaricdən fiziki şəxslər tərəfindən ölkəyə göndərilən pul baratlının həcmi 54,3 faiz azalaraq 1,7 milyard dollar, ölkədən köçürülən pul baratlının həcmi isə 17,2 faiz azalaraq 0,6 milyard dollar olub.

Qeyd edək ki, Azərbay-

Rublun Bakıya yolu bağlanır, avro göndərənlər artır

Rusiyaya iş dalınca gedənlərin sayı artsa da, oradan Azərbaycana fiziki şəxslər tərəfindən göndərilən pulların həcmi sürətlə düşür

cana xaricdən pulköçürmələrdə ən böyük pay bir qayda olaraq, Rusiyaya məxsus olur. Bu ölkədə yaşayıb-işləyən soydaşlarımızın sayı digər bütün ölkələrdəkilərin birgə sayından daha çoxdur. Buna görə də adətən Rusiyadan köçürülən pullar ümumi köçürmələrin yarısından çoxunu təşkil edir. Məsələn, ötən il xaricdən köçürülən pulların 63,3 faizini - 1 milyard 47 milyon 523 min dollarını Rusiyadan köçürmələr təşkil edib. 2022-ci ildə Rusiyadan pulköçürmələrin həcmi 2 milyard 969 milyon 440 min dollar olmuşdu. Bu isə o deməkdir ki, köçürmələr illik ifadədə 2,8 dəfə azalıb.

2023-cü ildə Türkiyədən Azərbaycana pulköçürmələri əvvəlki ildəki 122,1 milyon dollardan 164,3 milyon dollara yüksəlib. ABŞ-dan köçürmələr isə 155,3 milyon dollardan 73,8 milyon dollara qədər azalıb. Qalan ölkələrdən köçürmələrdə cüzi artıb-azalmalar qeydə alınıb.

Rusiyanın yerini Şərqi Avropanın bəzi ölkələri tutmağa çalışır. Məsələn, Polşada rəsmi iş icazəsi ilə çalışan azərbaycanlıların sayı sürətlə artır. Onların vətənə pul köçürmələrinin həcmi də

eyni sürətlə böyüyür. Əlbəttə, hələlik milyonlardan söhbət gədir. Amma bir il ərzində 50 faizə qədər böyümə çox şeydən xəbər verir.

Baltıyanı ölkələrlə bağlı da oxşar vəziyyətdir. Litva və Latviyaya iş üçün üz tutan Azərbaycan vətəndaşlarının sayı sürətlə artır. Pul köçürmələrində bu məqam özünü aşkar göstərir.

Beləliklə, aydın görünür ki, Azərbaycana xaricdən pulköçürmələrindəki azalmanın kökündə Rusiyadan köçürmələrin azalması dayanır.

Rusiya rəsmi statistika əsasən 2023-cü ilin sonunda fiziki şəxslər tərəfindən ölkədən xarici valyuta köçürmələrinin həcmi 2022-ci ilin nəticələri ilə müqayisədə təxminən iki dəfə azalaraq 27,8 milyard dollara düşüb. Bu zaman postsovet ölkələrindən yalnız Ermənistan köçürmələrdə artım qeydə alınıb, qalan bütün ölkələr üzrə azalma müşahidə olunub.

Bu ilin birinci rübündə Rusiyadan Azərbaycana pulköçürmələrin həcmi 155 milyon 376 min dollar təşkil edib. Bu, ötən ilin eyni dövründəkindən - 312 milyon 629 min dollardan iki dəfədən çox aşağıdır. Ötən ilin ilk

rübündə Rusiyadan köçürmələr Azərbaycana ümumi təşkil etmişdisə, bu ilin eyni dövründə bu göstərici 52,8 faizə düşüb.

Həcmi azalsa da, Rusiyadan pulköçürmələri Azərbaycana ümumi köçürmələrin yarısından çoxunu təşkil edir. Bunun əsas səbəbi isə ora işləməyə gedənlərin sayının çox olmasıdır. Bəzi mənbələr son 30 ildə Rusiyaya işləməyə gedib orada qalanların sayının 2 milyon nəfərə yaxın olduğunu deyirlər.

Rusiyada əmək haqqının yüksək olması bütün postsovet ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycandan da insanların ora qazanc dalınca axışmasını təmin edir. Rusiyanın açıqladığı statistika görə, 2022-ci ildə Rusiyaya iş dalınca gedib rəsmi qeydiyyatda düşən azərbaycanlıların sayında 3 faizə yaxın artım baş verib. Ukraynadakı müharibəyə cəlb olunmaq təhlükəsinə baxmayaraq, 95,1 min nəfər insan Rusiyaya gedişinin əsas səbəbi olaraq əmək miqrasiyasını göstərərək, rəsmi əmək miqrantı kimi qeydiyyatda düşüb.

Bir çox soydaşlarımız əmək miqrantı kimi ödəniş

ödəməmək üçün Rusiya vətəndaşlığı alırlar. Belə ki, 2019-cu ildə 9,5 min azərbaycanlı şimal qonşunun vətəndaşı olubsa, 2021-ci ildə bu rəqəm 30,8 min nəfərə çatıb. 2022-ci ildə vətəndaşlığın həm də hərbi müqəlləfiyyət yaratmasına baxmayaraq, 23 min azərbaycanlı Rusiya vətəndaşlığı alıb.

Ötən il, eləcə də bu ilin ötən dövründə Rusiya bankları ilə əməliyyatlar texniki baxımdan xeyli çətinləşib: əksər MDB ölkələrində Qərbin, xüsusilə də ABŞ-ın ikincili sanksiyalarına məruz qalmaq üçün banklar Rusiyaya köçürmələri maksimum məhdudlaşdırırlar.

Rusiyadan pulköçürmələrinin azalmasının bir səbəbi də sanksiyalara rəğmən ölkə iqtisadiyyatında ciddi tələtlərin olmamasıdır: 2022-ci ildə sanksiyalar axını başlayanda orada yaşayan soydaşlarımız qorxuya düşərək yığım etdikləri vəsaitləri vətənə köçürüb, burada məyyən yatırımlara yönəltməyə çalışırdılar. Lakin 2022-ci ilin sonlarına doğru ajiotaj səngidi.

Hər bir halda, Azərbaycanın bir sıra bölgələri üçün Rusiyadan pul göndərişlərinin azalması kifa-

yət qədər mənfi təsirə malikdir. Dövlət Statistika Komitəsinin xaricdən göndərilən pul baratları daxilolmaları üzrə apardığı hesablamalar göstərir ki, 2022-ci ildə Qazax-Tovuz rayonu bu pulların həcminə görə birinci yerdə olub. Belə ki, son bir ildə Ağstafa, Gədəbəy, Qazax, Tovuz və Şəmkir rayonlarının sakinləri Rusiyadan adambaşına orta hesabla 13 manat pul alıblar. Yeni bu ərazidə yaşayan hər bir şəxs il ərzində Rusiya Federasiyasından orta hesabla 156 manat pul göndərilib. Müqayisə üçün qeyd edək ki, 2021-ci ildə bu rəqəm cəmi 8 manat 10 qəpik olub. Beləliklə, 60 faizdən çox artım var.

Lənkəran-Astara rayonu adambaşına orta pul köçürmələrinin ən çox olduğu ikinci iqtisadi rayondur. Astara, Cəlilabad, Lerik, Lənkəran, Masallı və Yardımlıya köçürülən aylıq pullar hər sakinə orta hesabla 12 manat 10 qəpik təşkil edib. Maraqlıdır ki, 2021-ci ildə bu rəqəm daha çox olub - 13 manat 10 qəpik.

Üçüncü yeri hər ay orta hesabla adambaşına 12 manat (2021-ci ildə bu rəqəm 8 manat 50 qəpik) daxil olan Gəncə-Daşkəsən bölgəsi tutur. Ən az "xarici" pullar Mil-Muğan iqtisadi rayonunun sakinlərinin payına düşüb. Bu rayon əhalisinin gəlirlərində pul köçürmələrinin xüsusi çəkisi cəmi 0,5 faiz təşkil edib.

Eyni göstərici üzrə ikinci ən aşağı nəticə Sumqayıt şəhərinin də daxil olduğu Abşeron-Xızı iqtisadi rayonunda qeydə alınıb. Burada xaricdən pul köçürmələri əhalinin gəlirlərinin cəmi 0,6 faizini təşkil edib.

Bəzi məlumatlara görə, son aylarda Azərbaycandan Şərqi Avropa ölkələrinə, xüsusilə də Polşaya rəsmi iş icazəsi ilə gedənlərin sayı sürətlə artır. Bunun son nəticədə oradan ölkəmizə pul göndərişlərinin həcmində artıma səbəb olacağı gözlənilir. Nəzərə alsaq ki, bir zamanlar Türkiyəyə gedənlərin sayı artanda da eyni gözləntilər yaranmış və özünü doğrultmamışdı, o zaman sanksiyalar Rusiya iqtisadiyyatını ciddi şəkildə sarsıdana qədər oradan pulköçürmələrinin payının yüksək olaraq qalacağını söyləyə bilərik...

Sosial şəbəkələrdə paytaxtın Sabunçu rayonunda 310 sayılı uşaq bağçasında tərbiyəçi-müəllim tərəfindən azyaşlı uşaqların təhqirə məruz qalması ilə bağlı görüntülər yayılıb. Görüntüləri ictimailəşdirən xanım həmin bağçada uşaqların hər gün döyüldüyünü bildirib: "Mən 2005-ci ildən burada yaşayıram. Hər gün görürəm ki, uşaqları yata-na yaxın vəhşi kimi döyürlər. Birinci müdiri də bu məsələyə görə işdən çıxarıblar".

Son günlər bütün cəmiyyətin hərəkətini qınadığı, körpələrə zorakılıq tətbiq edən tərbiyəçi-müəllim də görüntülərin həqiqəti əks etdirdiyini deyib: "Belə bir şey etmişəm. Əsəblərimi cilovlaya bilmədim".

Məsələ ilə bağlı Bakı Şəhər Baş Təhsil İdarəsindən bildirilib ki, 310 nömrəli uşaq bağçasında tərbiyəçi-müəllimin uşağa qarşı zorakı davranışı ilə bağlı araşdırma aparılıb. Təlim-tərbiyə prosesinə uyğun olmayan bu kimi halların yolverilməzliyi nəzərə alınaraq tərbiyəçi-müəllim

Uşaq bağçalarının böyük dərdi

Hələ də bağçalarda işləyənlər arasında hətta psixoloji problemləri olanlara rast gəlmək mümkündür

rinin tabeliyinə verilmişdi. 2021-ci ilin dekabrından yerli icra hakimiyyəti orqanlarının tabeliyində olan dövlət məktəbəqədər təhsil müəssisələri (uşaq evləri istisna olmaqla) Təhsil Nazirliyinin tabeliyinə verilib.

Amma ötən 3 ildə Elm və Təhsil Nazirliyinin bağçalarla bağlı sadalanan problemlərin həllinə nail olduğunu demək mümkün deyil. Düzdür, son 2 ildə mərkəzləşdirilmiş imtahan nəticəsində uşaq bağçalarına 600-ə yaxın tərbiyəçi-müəllim işə qəbul edilib. Ötən ildən başlayaraq tər-

qir etmək və ləyaqətini alçalmaq, açıq-aşkar mənfi münasibət göstərmək, şagirdin varlığını və dəyərini qəbul etməmək, şəxsin fədasız olduğunu sözlə bildirmək, onun duyğularını və düşüncələrini dəyərsiz saymaq, ələ salmaq, ad qoymaq, təqlid edərək ələ salmaq kimi insanın şəxsiyyətini, etibarını və dəyərini ləkələyəcək davranışlara yol vermək, qorxu yaratmaq kimi xoşagəlməz tendensiyalar daha da çoxalıb.

Ekspert bildirib ki, bağçalarda tərbiyəçilərin uşağa qarşı etdiyi kinayə, is-

Faktlar onu göstərir ki, tez-tez təkrarlanan psixoloji zorakılıq formaları yetkinlik yaşına çatmayan şəxsin psixikasını tədricən zəiflədir".

Kamran Əsədov onu da vurğulayıb ki, bağçalarda tərbiyəçi müəllim tərəfindən edilən psixoloji zorakılıq faktlarının azaldılması üçün məktəbdə psixoloji işin düzgün təşkil olunması və psixoloqun müəllimlərlə işləməsi vacibdir: "Azərbaycan Respublikasının "Təhsil haqqında" Qanununun 32-ci maddəsinə əsasən, təhsilalanlara "sağlamlıq üçün təhlükəsiz və zərərsiz təhsil şəraiti ilə təmin olunmaq" və "insan ləyaqətini və şərəfini alçaldan, insan hüquqlarına zidd hərəkətlərdən müdafiə olunmaq" hüququ verilir. Amma elə təhsil müəssisələrinin özü tərəfindən bu hüquq açıq və kobud şəkildə pozulur.

Heç bir halda uşaq bağçalarında tərbiyə və təhsil alan azyaşlılara qarşı fiziki cəza növünün tətbiq edilməsi qanunvericilikdə müəyyən olunmayıb. Cəza növü olaraq qanunvericilikdə nəzərdə tutulur ki, müəssisə rəhbərliyi, müəllim şagirdə qarşı cəza kimi yalnız qiymətini kəsmə, töhmət və yaxud xəbərdarlıq edə bilər. Sonda isə tərbiyəçinin yerinin dəyişdirilməsi kimi prosedur qaydalarından istifadə edə bilər. Ümumilikdə isə hazırda 1693 uşaq bağçasında 123 min uşaq tərbiyə prosesinə cəlb olunub ki, onlarla 18 minə yaxın tərbiyəçi məşğul olur. Heç bir tərbiyəçiyə icazə verilməyib ki, hər hansı bir azyaşlıya belə əl qaldırsın. Nəinki onlara əl qaldırmaq, hətta onlara səs yüksəltmək hüququna da malik deyil. Bununla bağlı 2014-cü ildə qəbul edilmiş müəllimlərin etik qaydalarında da konkret olaraq qəbul olunub ki, təhsil verənlər, təhsil alanlara qarşı nalayiq hərəkətlərə, ifadələrə yol verməməlidir. Bunu pozduqlarına görə İnzibati Xətalər Məcəlləsinin, sonda isə əgər bu ciddi fiziki xəsarətlə nəticələnirsə, Cinayət Məcəlləsinin maddələri tətbiq oluna bilər. Təəssüf ki, bu cür əməllər kamera görüntüsü ilə ictimailəşəndən sonra hər hansı tədbir görülür".

✎ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Təbrik

Doğum günün - 10 yaşın mübarək, Zəhra balamızı. Tanrı Səni bütün pisliklərdən qorusun. Həyatın hər zaman üzünə gülsün. Ailənə, sevdiklərinlə birlikdə gözəl bir ömür yaşa.

Ali məktəblərə bilki keçid balları necə olacaq?

Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) 2024-2025-ci tədris ili üzrə respublikanın ali məktəblərinə qəbul imtahanlarını yekunlaşdırıb. DİM avqust ayında abituriyentlər üçün ixtisas seçimini elan edəcək.

İxtisas seçimi müsabiqəsinə buraxılacaq abituriyentləri ən çox düşündürən məsələlərdən biri bilki keçid ballarının hansı həddə olacağı ilə bağlıdır.

Dövlət İmtahan Mərkəzindən verilən açıqlamada qeyd edilib ki, bilki keçid balları müsabiqə nəticəsində formalaşacaq.

DİM bildirib ki, abituriyentlər ixtisas seçimi zamanı keçən il formalaşmış keçid ballarından istifadə edə bilərlər.

"Keçən il formalaşmış keçid balları 2 nömrəli "Abituriyent" jurnalında dərc olunub. Abituriyentlər istiqamət götürmək üçün həmin ballara baxa bilərlər. Ancaq nəzərə almaq lazımdır ki, həmin ballar dəyişə də bilər. Çünki keçid balları müsabiqə nəticəsində hər hansı ixtisas üzrə formalaşan və müvafiq ixtisasa ən aşağı balla qəbul olunan abituriyentin balına bərabər olan göstəricidir. Keçid balı müəyyən bir ixtisas üzrə müsabiqədə iştirak edən abituriyentlərin sayı, həmin ixtisas üzrə plan yerləri və abituriyentlərin imtahan nəticələrindən asılı olaraq formalaşır", - deyir DİM-dən bildirilib.

İmtahandan qovulan abituriyentin ilk nəticələri də ləğv edilib

Iyulun 14-də I və IV ixtisas qrupları (o cümlədən III qrup üzrə DT və TC altqruplarının hər ikisini seçənlər üçün coğrafiya fənni) üzrə qəbul imtahanı keçirilib.

Dövlət İmtahan Mərkəzinin (DİM) məlumatına görə, 3 nəfərdə mobil telefon aşkarlandığına görə onlar imtahandan xaric olunublar.

DİM bəyan edib ki, üzərində mobil telefon tutulduğu üçün imtahandan xaric olunanların müsabiqə nəticələri ləğv olunub və onlar ixtisas seçiminə buraxılmayacaqlar.

2-ci cəhd imtahanından xaric edilən abituriyentlərdən birinin valideyni DİM-ə müraciət ünvanlayaraq, bu hadisənin 1-ci cəhd imtahanına təsir edib-etmədiyini soruşub. Valideyn xatırladı ki, övladı buraxılış və 1-ci cəhd imtahanında heç bir qayda pozuntusu etməyib və abituriyent hər iki imtahanda uğurlu nəticə toplayıb.

DİM isə valideynə bildirib ki, hadisə 2-ci cəhd imtahanında baş versə də, abituriyentin cəzalandırılması üçün onun əvvəlki nəticələri də nəzərə alınmayacaq. Yəni qaydaları pozduğuna görə imtahandan xaric olunan abituriyent bu il ümumiyyətlə ixtisas seçiminə buraxılmayacaq.

vəzifəsindən azad edilib. Həmçinin Əmək Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə əsasən, 310 nömrəli uşaq bağçasında müdirin səlahiyyətlərinə də xitam verilib.

Dövlət bağçalarına verilən ərzağın keyfiyyəti ilə bağlı da zaman-zaman ciddi problemlər ortaya çıxır. Bu ilin altı ayı ərzində (1 yanvar-30 iyun) keçirilən yoxlamalar nəticəsində 21 bağça müdiri işdən azad edilib, həmin müddətdə xəbərdarlıq, töhmət, şiddətli töhmət alan müdirlərin sayı 86 olub. Eyni zamanda son altı ayda bağçalara 41 müdir təyinatı olub. Hazırda müdir vəzifəsi üçün 246 yer vakantdır.

Ölkədəki uşaq bağçaları onlara olan tələbatın 20-30 faizini ödəmir. İşləyərək ailəsinə yardımçı olmaq istəyən analar çıxılmaz durumdadır, özəl bağçalarda qiymətlər "ceyran belində", dövlət uşaq bağçalarında yer tapmaq isə "dəryada balıq tutmaq sevdası"ndan daha çətindir.

Yada salsaq ki, 2011-ci ildə məktəbəqədər təhsil müəssisələri, uşaq bağçaları və körpələr evi Təhsil Nazirliyinin balansından çıxarılaraq icra hakimiyyətlə-

biyəçi-müəllimlərin işə qəbulu üzrə iki dəfə imtahan keçirilib. Lakin son hadisə də göstərdi ki, uşaq bağçalarında ixtisaslı kadrların azlığı problemi həllini gözləyir. Hələ də bağçalarda işləyənlər arasında ali təhsili olmayanlar, orta məktəbi bitirənlər, hətta psixoloji problemləri olanlara rast gəlmək mümkündür.

Bəs niyə vəziyyət düzəlmir, hələ də ciddi problemlər qalmaqdadır?

Təhsil eksperti Kamran Əsədov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışib. Ekspert qeyd edib ki, təhsil müəssisəsində müəllim uşaqların psixi və somatik sağlamlığına təsir göstərən əsas fiqurlardan biri, bəlkə də birincisidir: "Təhsildə sağlam mühitin yaradılmasında müəllimin həm dərs zamanı, həm də dərstdən əlavə fəaliyyət zamanı şagirdləri ilə konstruktiv qarşılıqlı əlaqələr qurmaq bacarığı əsas rol oynayır. Son iki il ərzində dövlət uşaq bağçalarında tərbiyəçilər tərəfindən edilən psixoloji zorakılıq faktlarının müxtəlif formalarına rast gəlinir: şagirdə hədsiz tələblər qoymaq, yaşı uyğun olmayan münasibət göstərmək, şagirdi tər-

tehza, rişxənd, şəxsiyyətin alçaldılması kimi psixoloji zorakılıq azyaşlıların səhətində funksional dəyişikliklərə və gələcəkdə onların məktəbdən uzaqlaşmasına səbəb olur: "Çoxsaylı alimlərin araşdırmaları göstərib ki, bağçalarda tərbiyəçilərin uşaqlara qarşı zorakı hərəkətlərinə məruz qalan azyaşlılar bacarıqlarını daha az göstərir və onların sosial sərbəstliyi aşağı olur. Belə zorakılıq uşaqlarda çoxlu problemlər yaradır: aqressiya, natamamlıq kompleksi, qeyri-qənaətbəxş olma hissi, stress və digər xoşagəlməz halların ortaya çıxması ilə nəticələnir.

Bağçalarda tərbiyəçilər tərəfindən psixoloji zorakılığa məruz qalan azyaşlıların bu vəziyyəti yaxınları ilə bölüşməməsi və ya həyatın reallığı kimi qəbul etməsi bu məsələ ilə bağlı problemlərin mühüm bir hissəsini təşkil edir. Psixoloji zorakılıq nəticəsində zorakılığa məruz qalan uşaq özünə qapanır və depressiyaya meyillik artır.

Psixoloji zorakılıq edən bağça tərbiyəçiləri çox vaxt problemə məhəl qoymur və belə hesab edir ki, uşağa fiziki zorakılıq psixoloji zorakılıqdan daha çox zərər vurur.

Son günlər mətbuatda dənizdə batma halları ilə bağlı xəbərlərin sayında artım müşahidə edilir. Onların bəziləri dənizin nəzarətsiz hissəsində üz-dükləri, bəziləri təhlükəsizlik qaydalarına riayət etmədiyi üçün boğulurlar.

Fövqəladə Hallar Nazirliyindən bildirilib ki, qurumun Kiçikhəcmli Gəmilərə Nəzarət və Sularda Xilasetmə Dövlət Xidməti tərəfindən sularda təhlükəsizliklə bağlı ilboyu təhsil və səhiyyə ocaqlarında, məktəblərdə, uşaq bağçalarında, universitetlərdə, o cümlədən xəstəxanalarda və poliklinikalarda silsilə maarifləndirmə tədbirləri keçirilir. Burada nazirliyin digər qurumları tərəfindən yanğın təhlükəsizliyi, sel, zəlzələ, daşqınlar və təbii fəlakətlər zamanı davranış qaydaları ilə bağlı məlumatlar verilir: "Bundan əlavə, çimərlik mövsümünə hazırlıqla əlaqədar olaraq Kiçikhəcmli Gəmilərə Nəzarət və Sularda Xilasetmə Dövlət Xidməti tərəfindən xüsusi zəruri təhlükəsizlik tədbirləri həyata keçirilir. Aprel ayından etibarən yerli icra nümayəndələrinin iştirakı ilə sahilboyu ərazilərdə monitorinqlər təşkil olunur. Monitorinqlərin aparılmasında əsas məqsəd istifadəyə yararsız və təhlükəli çimərlik ərazilərinin müəyyən edilməsi, o cümlədən çimərlik operatorlarına təhlükəsizlik qaydaları barəsində bildirişlərin təqdim edilməsidir. Xidmətin nəzarət etdiyi və İDEA İctimai Birliyinin təşəbbüsü ilə yaradılmış çimərliklərdə dalğıcılar vasitəsilə sualtı müayinələr, təmizləmə işləri görülür. Məhz bu sualtı müayinə zamanı aşkar edilmiş təhlükələr (yarğanlar, burulğanlar, qəf-

Dənizdə artan boğulmaların səbəbi açıqlandı

"Hansısa ərazidə xilasedici yoxdursa, ora həm təhlükəli, həm də dənizə girmək qadağan olunub" - FHN

ləti dərinliklər) olan ərazilər xüsusi nişanlarla nişanlanır. Sahildə də həmin ərazidə çiməyin təhlükəli olduğunu bildiren nişanlar yerləşdirilir. Bununla yanaşı, xidmətin nəzarət etdiyi və İDEA İctimai Birliyinin təşəbbüsü ilə yaradılmış çimərliklərdə dalğıcılar vasitəsilə sualtı müayinələr, təmizləmə işləri görülür. Məhz bu sualtı müayinə zamanı aşkar edilmiş təhlükələr (yarğanlar, burulğanlar, qəf-

dirilmiş rejimdə fəaliyyət göstərir. Məhz bu tədbirlərin nəticəsində iyunun 15-dən indiyə qədər 66 suda boğulma təhlükəsi ilə üzləşən şəxs tərəfimizdən xilas olunub. Xidmətin nəzarət etdiyi çimərliklərdə ölümə nəticələnən boğulma hadisəsi nəzərə alınmayıb". (Modern.az)

Qurum rəsmisi bildirib ki, bu mövzuda hər zaman vətəndaşlara müraciət ediblər: "Hər zaman çimərlik seçimində diqqətli olmaq lazımdır. Əgər hansısa çimərlikdə xilasedici yoxdursa, xi-

lasətmə üçün texnika və vasitələr mövcud deyilsə, bu, həmin ərazidə təhlükəsizlik tədbirlərinin görülmədiyini və bu kimi yerlərdən istifadənin təhlükəli olduğunu bildirir. Məntiqə də düşünsək, əgər biz çimərlikdə təhlükə ilə üz-üzə qalınsa, bizi sudan ancaq xilasedici çıxaracaq. Əgər xilasedici yoxdursa, deməli, biz təhlükədə olacağıq. Düzdür, FHN-in 112 telefon xəttinə hadisənin baş verdiyi ərazidən asılı olmayaraq məlumat daxil olarsa, biz dərhal xilasetmə əməliyyatlarına

cəlb olunuruq. Ancaq yadda saxlamaq lazımdır ki, xilasetmə əməliyyatlarında saniyələrin də önəmi böyükdür. Bu baxımdan da diqqətli olmaq, xilasedicilər olmayan çimərliklərdən çəkinmək lazımdır. Bundan başqa, xüsusilə bölgələrimizdə uşaq və yeniyetmələrin suvarma kanalları, çaylar, süni göllər, su arxlarında çimməsi və boğulması kimi hallarla qarşılaşıq. Bildiririk ki, bu su hövzələrinin mürekkəb relyefə, təhlükəli xüsusiyyətlərə, sürətli axına, məhdud görünüyə səbəb ol-

ması bu ərazilərdə üzən insanların həyat və sağlamlığı üçün ciddi təhlükədir. Valideynlərə xüsusilə müraciət edirik ki, övladlarını nəzarətsiz buraxmasınlar".

Verilən məlumata görə, hansısa ərazidə xilasedici yoxdursa, ora həm təhlükəli, həm də qadağan olunmuşdur: "Bu birdəfəlik yadda saxlanmalıdır ki, xilasedici olmayan ərazidə hansısa hadisə baş versə, həyatımız təhlükədədir. Ölkədə Xəzəryanı sahillərlə yanaşı çoxlu çaylar, su kanalları, göllər, su anbarları var. FHN-in bütün bu əraziləri xilasedicilərlə təmin etməsi mümkün deyil. Ona görə də xüsusi icazə verilən çimərliklərdə FHN-in əməkdaşları xidmət aparırlar. Təkcə Bakı şəhərində deyil, ölkənin digər şəhər və rayonlarında da xidmətin nəzarət etdiyi çimərliklər var. Buna misal olaraq Astara, Lənkəran, Neftçala, Siyəzen, Xaçmaz, Nabran ərazilərini və Mingəçevir su anbarını göstərə bilərik. Bundan əlavə, Yevlax rayonunda, Şirvan şəhərində və Sabirabad rayonunda FHN-in sularda xilasetmə məntəqələri var. Həmin məntəqələrin ərazilərinə düşən çimərliklərdə bütün təhlükəsizlik tədbirləri həyata keçirilib".

☐ "Yeni Müsavat"

"Tütün və tütün məmulatı haqqında" Qanun dəyişdi

Yeni qanunla ölkədə siqaret istehsalçılarınun reyestrinin yaradılması nəzərdə tutulur

Tütün və tütün məmulatı haqqında" Qanuna dəyişiklik edilməsi ilə bağlı qanun təsdiqlənib.

Yenilənmiş qanuna əsasən, tütün məmulatının istehsalında yerli tütün xammalından istifadə həcmələri dair tələbləri dövlət müəyyən edəcək.

Bundan başqa, yeni qanunla ölkədə siqaret istehsalçılarınun reyestrinin yaradılması nəzərdə tutulur.

Belə ki, sahibkarlıq subyektlərinin tütün məmulatının idxalı və istehsalını həyata keçirməsi üçün qeydiyyatı və qeydiyyatının yenidən rəsmiləşdirilməsi ilə bağlı icraat "Lisensiyalar və icazələr haqqında" Qanuna uyğun olaraq həyata keçirilir.

Tütün məmulatının idxalı və istehsalını həyata keçirən sahibkarlıq subyektləri müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən həmin subyektlərin müraciəti əsasında qeydiyyata alınır.

Qeydiyyatı alınmış sahibkarlıq subyektləri reyestrə daxil edilir və həmin subyektlərə reyestrə elektron

və ya kağız daşıyıcıda çıxarış verilir. Reyestrə daxil edilən şirkətlər çıxarışın verilməsinə görə "Dövlət rüsumu haqqında" Qanuna uyğun olaraq müəyyən edilmiş məbləğdə dövlət rüsumu ödənilməlidir.

Tütün məmulatının idxalını və istehsalını həyata keçirən sahibkarlıq subyektlərinin qeydiyyatı alınması, reyestrin aparılması qaydası və reyestrin əsasnaməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilir.

Reyestrə daxil edilən şirkətlər çıxarışın verilməsinə görə "Dövlət rüsumu haqqında" Qanuna uyğun olaraq müəyyən edilmiş məbləğdə dövlət rüsumu ödənilməlidir.

Qeydiyyatı alınmış sahibkarlıq subyektləri reyestrə daxil edilir və həmin subyektlərə reyestrə elektron

rində nəzərdə tutulan qeydiyyat şərtlərinə riayət edilməsinə nəzarət müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən həyata keçirilir.

Tütün məmulatının istehsalını həyata keçirən sahibkarlıq subyektlərinin qeydiyyatı alınması üçün qeydiyyat şərtləri aşağıdakılardır:

- avadanlıqların alınması - 34 milyon manatdan az olmayan məbləğdə investisiyanın qoyulması;
- vergilər və digər icbari

ödənişlər üzrə vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması, habelə barəsində Vergi Məcəlləsinə uyğun olaraq riskli vergi ödəyicisi olmasına dair qüvvədə olan qərarın olmaması;

- vergi orqanlarında uçota alınmış təsərrüfat fəaliyyətinin həyata keçirildiyi obyektdə dair mülkiyyət, istifadə və ya icarə hüququnu təsdiq edən sənədin olması;

- tütün məmulatının istehsalı üçün istifadə olunacaq ölçmə vasitələrinin yoxlanılması haqqında şəhadətnamənin, standart nümunənin və ya ölçmə vasitəsinin tipinin təsdiqi barədə sertifikatın, habelə cihaz, alət, ölçmə vasitələri və sınaq avadanlıqlarının "Texniki tənzimləmə haqqında" Qanuna uyğun olaraq uyğunluğun qiymətləndirilməsinə dair sənədlərin olması;

- keyfiyyət və təhlükəsizlik sınaqlarının aparılması üçün müvafiq sahədə akkreditasiya olunmuş sınaq laboratoriyası ilə (istehsalçının müvafiq sahədə akkreditasiya olunmuş sınaq laboratoriyası olmadığı təqdirdə) müqavilənin olması.

- Bu qanuna uyğun olaraq

tütün məmulatının istehsalını həyata keçirən qeydiyyata alınmış sahibkarlıq subyektləri tütün məmulatının istehsalında yerli tütün xammalından (orta damarcığı qismən və ya tamamilə çıxarılmış tütündən) istifadə həcmələri dair müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) müəyyən etdiyi tələblərə riayət etməlidirlər.

- Bu qanunun 14.2-1.1-ci maddəsi yalnız siqaret idxalına şamil olunur.

Hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən tütünün və tütün məmulatının idxalına aşağıdakı hallarda yol verilmir:

- bu qanuna uyğun olaraq tütün məmulatının idxalının həyata keçirilməsi üçün qeydiyyata alınmadıqda;

- Bu qanunun 14.2-1-ci maddəsində müəyyən edilən qeydiyyat şərtləri (Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlər üzrə vaxtı keçmiş öhdəliklərinin olmaması şərti istisna olmaqla) pozulduqda, habelə "Lisensiyalar və icazələr haqqında" qanunun 26.1-ci maddəsində göstərilən hallarda tütün məmulatının idxalı fəaliyyəti ilə məşğul olan sahibkarlıq subyektlərinin qeydiyyatı ləğv edilir.

ÜSAVAT

Son səhifə

N 122 (8495) 16 iyul 2024

Bunları bilirsinizmi?

- * Mobil telefonu sol qulağınıza qoyun.
- * Gün ərzində kofeni 1 dəfədən artıq içməyin.
- * Dərmanı soyuq su ilə içməyin.
- * Axşam saat 5-dən sonra yemək yeməyin.
- * Yağlı yeməyi çox az qəbul edin.
- * Suyu daha çox səhər, daha az axşam için.
- * Yüklənən mobil telefondan uzaq durun.
- * Ən yaxşı yuxu vaxtı - axşam saat 10-dan səhər 6-ya kimidir.
- * Dərman içəndən sonra bir muddət uzanmayın.
- * Telefonun enerjisi 1 və ya 2 xətt qalıbsa, ondan istifadə etməyin. Çünki bu zaman telefonla danışanda radiasiya 1000 dəfə artıq təsir göstərir.
- * Sizə istidirsə, dirsəklərinizi soyuq suya salın.
- * Ayaqlarınız yorulmuşsa, sərin su ilə yuyun, sonra dabanlarınıza krem çəkin və dabanından dizə qədər masaj edin.
- * Su çox içməyin - daha çox tərləyəcəksiniz, isti çay, ya da meyvə şirəsi susuzluğunuzu daha yaxşı yatırıdır.
- * Dəri qış ərzində bir qədər solur və təravətini itirir, bunun qarşısını almaq üçün çiməndə dərinizi bərk sürtmək və təzadlı gah soyuq, gah da isti duş qəbul etmək lazımdır. Bu qan dövranını yaxşılaşdırır və solğunluğu aradan qaldırır.
- * Xörək hazırlayarkən çatlamış əllərinizə işarəsi xiyar, pomidor, kartof püresi çəkməyi, kartof bişirilmiş suda əllərinizi yaxalamağı unutmayın.
- * Əlləriniz çox kobudlaşmış, dırnaqlarınız sınmışsa, qızdırılmış günəbaxan yağında 10-15 dəqiqə saxlayın. Sonra əllərinizi yumayın, ancaq əski ilə silin.
- * Əllər ağarsın deyər, onları boraks, ya da sirkə tökül-müş ilıq suda saxlamaq lazımdır. Qədim xalq təbabətinə görə çiy süd və ya limon şirəsi qatılmış su ilə vanna etmək yaxşı kömək edir.
- * Daha bir məsləhət: sıxılmış limonu atmamışdan əvvəl onu əllərinizə çəkin. Turşuya qoyulmuş xiyarın suyunda əllərinizi vanna edin.

Hindistanda əsrin toyu oldu - 600 milyon xərcləndi

Hindistanlı milyarder, iş adamı Mukesh Ambaninin 28 yaşlı oğlu Anant Ambaninin və nişanlısı Radhika Merçantin uzun müddətdir gündəmdən düşməyən toyu baş tutub.

Mumbai şəhərində baş tutan toya 600 milyon dollardan çox pul xərclənib. Aylardır hazırlıqları gedən toya Hindistanın və dünyanın bir çox məşhur simaları qatilib. Aışvayra Ray, "Calm Down" hit mahnısını ifa edən Afrobeats ulduzu Rema, Bill Qeyts, Mark Zukerberg, Mayk Tayson, Jan-Klod Van Damm, Nik Conas, Priyanka Çopra, Britaniyanın sabiq baş naziri Toni Blayer ilə onun xanımı Çerri Blayer və başqaları onlar arasında yer alıb.

Bəy və gəlinin qırmızı xalçaya çıxmasından öncə Mumbai şəhəri süni yağışla isladılıb. Ambaniyə məxsus, 16.000 nəfərlik Jio Dünya Konqres Mərkəzinin ətrafındakı yollar bağlanmış.

Hindistanın ən tanınmış modelerlərindən biri Maniş Malhotra tədbirin yaradıcı direktoru vəzifəsində çalışıb. Bəy və gəlinin toy ərzində geyindiylə geyimlərin ərsəyə gəlməsi 2 aydan çox zaman alıb və ölkənin ən məşhur modelerləri tərəfindən dizayn edilib.

İyulun 12-də başlayan toyun bu gün sonuncu günüdür.

Qeyd edək ki, Anant hindistanlı milyarder Viren Merçantin qızı, 29 yaşlı Radhika Merçantla nişanlıdır. Anant ailəsi "Forbes" in milyarderlər siyahısına daxil edilib. Onların ümumi sərvəti 122 milyard dollar dəyərinə qiymətləndirilir.

Martin 1-də üçgünlük toyqabağı məclis keçirilib. Hadisə Camnaqardakı ailə mülkündə baş verib. Ziyafətin əsas qonağı 10 milyon dollar qonorar alan Rihanna olub.

Ömürlük məhbus qadın türmədə zəngin oldu

Ömürlük həbs cəzasına məhkum edilən qadın həbsxanada hazırladığı sənət əsərləri sayəsində varlanıb. Məhbus qadın hazırladığı əsərləri öz saytında satışa çıxarıb.

Həbsxanada sənət əsərləri yaradan Codi An Ariyas

onları minlərlə dollara saraq dəmir barmaqlıqlar arxasında rəssam həyatını yaşayır. O, bəzi əsərlərini 2500 dollara satıb. Onun əsərləri internet saytında və sosial media səhifəsində sərgilənir. Qeyd edək ki, qadın

2008-ci ildə keçmiş sevgilisi Travis Victor Alexanderin boğazını kəsərək alından tapança ilə vurub. O, keçmiş sevgilisinə ümumillikdə 27 bıçaq zərbəsi vurub. Gənc qadın ömürlük həbs cəzasına məhkum edilib.

İcməli suyun baha olduğu ölkələr

Monakoda 1,5 litr icməli su orta hesabla 5,8 dollara başa gəlir. Bu şəhər dövlətini icməli suyun ən baha olduğu ölkələrin antireytingində liderdir. Siyahıda sonrakı yerləri əsasən Karib hövzəsi və Afrika ölkələri tutur: Antiqua və Barbuda, Mərkəzi Afrika Respublikası, Barbados, Baham adaları, Kosta-Rika, Qrenada və Eritreya.

Birləşmiş Ştatlar dünyanın ən böyük iqtisadiyyatları arasında ən bahalı icməli suya sahib olan yeganə dövlətdir. ABŞ-da 1,5 litr icməli su üçün orta hesabla 2,19 dollar ödəməli olacaqsınız. Bu göstərici ilə ölkə səkkizinci yerdə qərarlaşıb.

Tullantıları tualetə atmaq

Makaron suyu, işlənmiş yağ, çay yarpaqlarını və ya digər tullantıları tualetə atmağı düşünməyin. Çünki bu zaman kanalizasiya borularınızda tıxanmalar yaranacaq. Həmçinin çay yarpaqları tualetin divarlarına çökəsinə səbəb olur və zaman keçdikcə onlar sarıya çevrilir.

Döşəməni süpürgə ilə süpürmək olmaz - səbəb

Bir çox evdar qadın gündəlik həyatda müəyyən bir texnika əşyasından istifadə edərək mənzilini təmizləyir.

Bəzən belə verdişlər təkəcə mənzilə deyil, ev sakinlərinə də zərər verə bilər.

Bəs bu hansı təmizlik verdişidir?

Döşəməni quru süpürgə ilə süpürmək. Bir çox evdar qadın döşəməni quru süpürgə ilə süpürür. Ancaq bu zaman siz mənzili təmizləmirsiniz. Sadəcə, otaqlarda toz buludu yaradırsınız.

Quru süpürgənin istifadəsini nəm təmizləmə ilə əvəz edin və ya tozsorandan istifadə edin. Bu, təmizliyi daha effektiv edəcək.

Böyük Britaniyada kirayə haqqı ödəmək istəməyən ailədən unikal addım

ki övladı olan 43 yaşlı Nikki və 40 yaşlı Raya ötən ilin sentyabrından ev heyvanlarına peşəkar qulluqla məşğul olurlar. Bunun sayəsində ailə kirayə və kommunal xidmətlərə görə minlərlə funt sterling qənaət edib.

Bu 11 ay ərzində onlar 20 min funt sterlingdən (43,9 min manat) çox qənaət ediblər. İxtisaslaşmış sayta üzvlük üçün 99 funt sterling (təxminən 20 manat) ödəməklə, onlar Böyük Britaniya və Avropada 16 fərqli evdə dörd gündən altı həftəyə qədər yaşamaq imkanı əldə ediblər. Qeyd olunub ki, mənzil qiymətlərinin davamlı artmasından bezən ailə 2023-cü ilin iyununda bu həyat tərzinə keçməyə qərar verib. Bir gün onlar övladlarını, səkkiz yaşlı Ziqqi və yeddi yaşlı Çerrini məktəbdən götürüb, heç bir əlavə əşya olmadan fərqli uzun bir səyahətə çıxıblar.

Əvvəllər cütlük Kentdə (Böyük Britaniya) ev kirayələmək üçün 1 200 funt sterling (təxminən 2,6 min manat) ödəyib və daha 400-500 funt sterling (təxminən 90-110 manat) kommunal xidmətlərə xərcləyib. İndi onların xərcləri mobil rabitə, qida, sığorta və yanacaq ilə məhdudlaşır.

Bu iş sayəsində Nikki və Raya bir çox unikal yerləri görüblər: şotland inəklərinə qulluq edərək Milad bayramını qeyd edib, İsveçrədə, Fransız Alplarında və Niderlandda yaşayıblar. Eyni zamanda daimi yerdəyişmə səbəbindən ailənin sağlam qidalanmaya riayət etməsi çətinləşir və uşaqlar bəzən uşaq dərnekkləri və daim ayrılmaq məcburiyyətində qaldıqları dostları üçün dırıxırlar.

Lakin Nikki əmindir ki, bu həyat tərzinin müsbət cəhətləri üstünlük təşkil edir. "Uşaqlar unikal təcrübələr əldə edir, müxtəlif mədəniyyətlər və həyat tərzləri ilə tanış olurlar", - deyər o bildirib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500